

Kangasalan kaupunki

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2028

Sisällys

Sisällys.....	2
1 Kaupunginjohtajan katsaus.....	3
2 Kangasalan kaupunkistrategia.....	7
2.1 Kangasalan kaupunkistrategia vuoteen 2029.....	7
2.2 Kangasalan kaupungin palvelukeskusten strategiset tavoitteet vuonna 2026	11
3 Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat	12
3.1 Talousarvion rakenne ja periaatteet lainsäädännössä	12
3.2 Taloudellinen tilanne ja kehitysnäkymät	13
3.3 Talousarvion sitovuustaso	23
3.3.1 Sitovat määräraha-arviot TA2026	24
3.4 Tilivelvollisuus.....	25
4 Toimintatuotot ja toimintakulut palvelukeskuksittain	27
4.1 Strateginen johto.....	29
4.2. Kangasalan kaupunkikonserni	36
4.2.1 Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2026	37
4.3 Sivistyskeskus	47
4.4 Tekninen keskus.....	55
5 Tuloslaskelma	62
6 Investoinnit palvelukeskuksittain.....	66
7 Rahoituslaskelma.....	68
8. Liitteet	71
8.1 Konserniyhteisöille ja yhteistoimintatahoille myönnettävät konsernituet ja avustukset	71
8.2 Jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet	73
8.3 Henkilöstömuutokset talousarviovuodelle 2026 ja taloussuunnitelmavuosille 2027-2028.....	75
8.4 Tietoja konserniyhtiöistä.....	78
8.5 Investointien hankeluettelo	91

Kansikuva: Arkkitehdit LSV Oy

1 Kaupunginjohtajan katsaus

Talouden tasapainottaminen -pitkänsitkeää työtä

3.10.2025

Vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027-2028 taloussuunnitelman tekeminen on jatkumoa vuonna 2023 aloitetulle talouden tasapainotuskokonaisuudelle, jossa lähestymme tasapainoista taloutta talousarviosuunnitelmakaudella. Kangasalan kaupunki toteuttaa parhaillaan usean vuoden pituista talous- ja tuottavuusohjelmaa, jonka tavoitteena on saattaa kaupungin tulot ja menot pysyvästi tasapainoon. Vuosi 2026 on tässä kokonaisuudessa vuosi, jolloin arvioimme aiempien tasapainotustoimien vaikuttavuutta ja etenemme harkitun maltillisesti. Talousarvioehdotus on luonteeltaan tiukan niukka. Nopeasti kasvavan kaupunkimme välttämättömät menolisäykset huomioidaan mutta uusien avausten tekemiseen suhtaudutaan pidättyväisesti.

Koska valtuustokausi on juuri vaihtunut, teen pienen historiakatsauksen aiemmista vuosista kokonaistilannekuvan hahmottamiseksi ja toistan myös edellisen talousarvion huomioita. Talouden tasapainon voimakas heikkeneminen alkoi jo vuoden 2023 aikana, jolloin realisoitui useita talouttamme heikentäneitä syitä: valtionosuuksien väheneminen kuudella miljoonalla eurolla, edellisten verovuosien niin sanottujen verohäntien poistuminen neljän miljoonan euron verran, uudet valtakunnalliset työehtosopimukset ja välttämättömät uudet vakanssit miltei viisi miljoonaa, inflaatio yli kaksi miljoonaa euroa kaupunkitasoisesti ja Kuntien eläkevakuutuksen hyvinvointialueuudistukseen liittyvä tasausmaksukin reilulla miljoonalla eurolla. Vuoden 2024 aikana talouden näkymää heikensi edelleen tieto TE-uudistuksen kokonaisvaikutuksesta kaupungin taloutta noin neljällä miljoonalla eurolla heikentäen. Yhteenlaskettuna näistä kaikista taloutta heikentäneistä seikoista kertyi liki kolmenkymmenen miljoonan vaikutus kaupunkimme talouteen, johon olemme hakeneet ratkaisuja.

Ryhdyimme talouden tasapainottamiseen päämäärätietoisesti ja ripeästi heti vuoden 2023 syksyllä valmistellessamme vuoden 2024 talousarviota. Silloin alijäämää ryhdyttiin välittömästi torjumaan 2,5 miljoonan euron talous- ja tuottavuusohjelmalla mutta talouden näkymien edelleen heikentyessä talousarviovalmistelun aikana kirjattiin talousarvioon saman tien ehdotus uudesta ja syvemmästä tasapaino-

tusohjelmasta. Vuoden 2024 aikana valtuusto mm. käsitteli heti alkuvuodesta uudelleen investointiesityksen investointitasoa madaltaen, päättäen poistosuunnitelman uudet perusteet, käsitellen muutostalousarvion kesäkuussa pysyvästi menoja vähentäen ja päättäen myös vesiliikelaitoksen yhtiöittämisestä.

Talouden tasapainottaminen vuosien varrella on ollut vaikuttavaa: vuonna 2024 tilikauden tulos oli positiivinen 6,2 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämä plussalla 7 miljoonaa euroa. Ottaen huomioon vuoden 2024 talousarvion lähtökohta, joka oli 11,5 miljoonaa euroa miinuksella, oli vuosi erittäin hyvä. Yhteistä työtämme on sävyttänyt laaja yhteisen tilannekuvan ja ymmärryksen luominen, kyvykyys tuottaa vaihtoehtoisia tasapainotustoimenpiteitä ja ennen kaikkea, kyky tehdä tarvittavat ja osin vaikeatkin ratkaisut. Vuoden 2025 tilinpäätöskin tulee olemaan reilusti ylijäämäinen, mutta sitä selittää ennen kaikkea kirjanpidolliset asiat, joista merkittävämpänä vesi -liikelaitoksen yhtiöittäminen.

Vuoden 2026 talousarvio kuvastaa kaupunkimme nopeaa kasvua: olemme suhteellisessa muuttovoitossa sijalla kuusi valtakunnassa, joka tarkoittaa sitä, että panostamme lisää palveluverkkoon ja kasvusta johtuviin palvelutarpeisiin. Tilanteemme on erityisen hyvä suhteessa suurimpaan osaan kunnista, joissa väestö vähenee ja vanhenee. Muuttovoittomme pitää kaupunkimme elävänä ja elinvoimaisena, myös ikäjakautumamme säilyessä tasapainoisena.

Konkreettisia lisäyksiä sisältyy eniten sivistyskeskuksen menoihin, jossa varaudumme lapsi- ja oppilasmäärän kasvuun erityisesti Pitkäjärven, Lemetyn ja Lamminrahkan alueilla. Oppimisen tuen uudistukseen lisätään voimavaroja lakimuutoksen edellyttämällä tavalla.

Teknisessä keskuksessa investoidaan uuteen infraan, vastataan lisääntyviin tilatarpeisiin, edistetään keskustan rakennushankkeita ja Saarenmaan alueen valmistelua. Asemakaavoitus on laajaa ja sen avulla varmistamme monipuolista ja korkeatasoista asuntotuotantoa sekä yritystonttien riittävyttä.

Erityisenä teemana ajassamme näkyy varautumisen ja valmiuden merkityksen korostuminen. Osallistumme erilaisiin harjoituksiin ja huolehdimme siitä, että varautuminen ja valmius on korkealla tasolla, erilaisiin uhkiin yhteistyössä Pirhan ja pelastuslaitoksen kanssa varautuen.

Eurojen osalta vuoden 2026 talousarvio on ilman sote-kiinteistöjen yhtiöittämisestä syntyvää kertaluonteista ja kirjanpidollista luovutusvoittoa -2,5 milj. euroa alijäämäinen. Valmistelun edetessä tilanne on parantunut kehukseen verrattuna vajaan miljoonan poistopohjan hieman muututtua. Alhaisen vuosikatteen vuoksi kaupungin lainamäärä kasvaa kuitenkin joka vuosi. Se tarkoittaa sitä, että vuosikatetta pitää saada parannettua. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että koska kasvavassa kaupungissa investointeja on jatkettava, ovat kaikki toimenpiteet kaupungin tulojen lisäämiseksi tarpeen. Lisäksi on koko

ajan haettava ratkaisuja palvelujen mahdollisimman tehokkaaseen järjestämiseen ja tuottamiseen, jotta saamme investointien omarahoitusosuutta nostettua. Mitä pienempi ylijäämä, sitä enemmän tarvitsemme lainaa ja sitä enemmän korkoja tulee maksettavaksi.

Talousarvioehdotuksessa ei esitetä veroperustemuutoksia, ei ylös- eikä alaspäin missään veroperusteluokassa. Ansiotuloverotus pidetään ennallaan, samoin kiinteistöverot.

Vuoden 2026 talousarvion ulkoiset toimintatuotot ovat 11,8 miljoonaa euroa ja ovat samalla tasolla kuin vuoden 2025 talousarviossa. Merkittävin muutos toimintatuotoissa on kaupungin omistuksessa olevien kahdeksan sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen kohteen vuokratulojen poistuminen, kun kiinteistöt siirtyvät kaupungin uuteen tytäryhtiöön.

Ulkoiset toimintakulut ovat 122,6 miljoonaa euroa, mikä on 4,9 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa. Henkilöstökulut ovat 66,7 milj. euroa ja palvelujen ostot 34,4 milj. euroa. Henkilöstökulut nousevat edellisestä vuodesta 2,9 milj. euroa pääosin kunta-alan työ- ja virkaehtosopimusten palkan- korotusten vuoksi. Palvelujen ostot ovat samalla tasalla kuin vuonna 2025.

Kangasalan tuloveroprosentti vuonna 2025 on 9,40 %. Talousarvio 2026 on laadittu 9,40 % kunnallisveroprosentilla. Verotulot ovat yhteensä 98,3 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuudet ovat 20,3 milj. euroa. Vuoden 2026 talousarvioesityksen vuosikate on 7,1 milj. euroa, joka kattaa 22,3 miljoonan euron nettoinvestoinneista 32,2 prosenttia.

Tilikauden tulos on vuonna 2026 varsinaisen toiminnan osalta -3,0 miljoonaa euroa negatiivinen. Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisestä syntyvän kertaluonteisen luovutusvoiton arvioidaan olevan noin 6,7 milj. euroa. Tämän luovutusvoiton ja 0,5 milj. euron tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikausi muodostuu 4,2 milj. euroa ylijäämäiseksi. Suunnitelmavuodet ovat varsinaisen toiminnan osalta jatkumoa vuodelle 2026 ja ne ovat muodostumassa alijäämäisiksi.

Kaupungin talouden voidaan arvioida olevan riittävästi tasapainossa, kun kaupunki on ylijäämäinen vuositasolla noin 5-7 miljoonaa euroa. Silloin osa kaupungin investoinneista voidaan rahoittaa tulorahoituksella eikä kaupungin asukaskohtainen lainamäärä ja siitä johtuva korkoriski kasva liian suureksi. Meillä on siten matkaa tasapainoisen talouden tilanteeseen vielä noin 7-9 miljoonaa euroa, kun huomioidaan vuoden 2026 talousarvioehdotus, joka on varsinaisen toiminnan osalta -2,5 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Siihen saakka meidän on kiihdytettävä kasvua, lisättävä tuottavuutta, oltava pidättyväinen uusissa menoja lisäävissä avauksissa ja tehtävä oma osuutemme siinä, että yleinen suhdanne kääntyy positiiviseksi.

Kasvavan kaupungin tuottavuuden ja tehokkuuden kehittäminen on myös monin tavoin helpompaa kuin vähenevän väestökierteen kuntien tilanteessa. On viisautta investoida tulevaisuuteen, tulevaisuuden kasvu varmistaen.

Kangasalan kaupunki on valtuuston vahvasti strategiallaan johtama kaupunki. Kaikki talousarviossa asetetut toiminnalliset tavoitteet on johdettu kaupunkistrategiasta. Uuden kaupunkistrategian valmistelu etenee yhdessä valtuuston kanssa ja uudet tavoitteet otetaan huomioon vuoden 2027 talousarviota valmisteltaessa.

Konserninäkökulma huomioidaan vahvasti talousarvioasiakirjassa. Valtuusto asettaa kaupungin omistamille yhtiöille yhä tarkemmin asetettuja tavoitteita ja kukin yhtiö kertoo toimenpiteensä omistajan asettamien tavoitteiden toteuttamiseksi.

Talousarviovalmisteluprosessi on ollut Kangasalan tapaan osallistava. Mahdollisuuksia saada tietoa, kysyä ja vaikuttaa on lukuisia talousarvioprosessin edetessä. Vaalimme keskustelua niin valmistelevalle organisaation sisällä kuin asiaa eri tavoin käsittelevissä toimielimissäkin. Lautakunnat käsittelevät talousarviota useamman kerran ennen ehdotuksensa tekemistä. Työskentely lautakunnissa oli jälleen erinomaista ja annetun kehyksen huomioivaa ja lämpimät kiitokset ansaitsevaa. Kangasalan toimintakulttuuri ja kyky kantaa yhdessä vastuuta taloudesta on erinomainen, siitä kannattaa pitää tiukasti kiinni.

Yhteiseen rakentavaan työhön ja positiiviseen viestintään tarvitaan meistä jokaista, niin kaupungin työntekijöitä, luottamushenkilöitä kuin asukkaitakin. Rakennetaan yhdessä joka päivä Kangasalaa vahvistavaa Kangasala-henkeä, houkuttelevuuttamme yhdessä rakentaen.

Kiitän lämpimästi kaupungin henkilöstöä ja luottamushenkilöitä talousarvion erinomaisesta valmistelusta kaikissa sen eri vaiheissa. Hyvä olla, oksalla ylimmällä.

Oskari Auvinen, kaupunginjohtaja

2 Kangasalan kaupunkistrategia

2.1 Kangasalan kaupunkistrategia vuoteen 2029

1. Elinvoiman edellytykset kunnossa

- 1.1 Kehitämme valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä alueita yritystoiminnan tarpeisiin - Lamminrahka, Saarenmaa, Tarastenjärvi
- 1.2 Vastaamme ripeästi yritysten toimipaikka- ja tonttitarpeisiin
- 1.3 Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa
- 1.4 Hyödynnämme keskeistä sijaintia vetovoimaisella Tampereen kaupunkiseudulla
- 1.5 Kehitämme liikenneverkkoa
 - Käynnistämme raideliikennehankkeita.
 - Aloitamme Kehä 2:n rakentamisen yhdessä Tampereen kanssa.
 - Osallistumme valtateiden 9 ja 12 kehittämiseen
- 1.6 Kehitämme seudullisessa yhteistyössä matkailupalveluja ja mahdollistamme kasvun
- 1.7 Keskitymme työllisyydenhoitoon seudullisesti ja omin toimin
- 1.8 Tuemme yrityksiä osaavan työvoiman saamisessa
- 1.9 Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä

2. Hiilineutraali ja kestävä tulevaisuuden kaupunki

- 2.1 Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen
- 2.2 Saavutamme hiilineutraalisuustavoitteen kannustamalla asumaan, elämään ja yrittämään kestävästi ja hiili-neutraalisti
- 2.3 Ehkäisemme ilmastonmuutosta kulkutapamuotoihin vaikuttaen ja kestävää liikkumista edistäen
 - Edistämme tiheää joukko- ja liityntäliikennettä: kuuma nauhataajama
 - Parannamme kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia
- 2.4 Turvaamme lähiluonnon monimuotoisuuden samalla luontopalveluja kehittäen
- 2.5 Maankäytössä huomioidaan hiilihiilut, luonnon monimuotoisuus ja muut ympäristövaikutukset

3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset

- 3.1 Monipuolinen kesäpäivän kulttuurikaupunki: liikuntaa, harrastusmahdollisuuksia, taidetta, tapahtumia ja museoita sekä kirjastopalveluita.
- 3.2 Hyödynnämme historiaamme ja tunnettavuuttamme
- 3.3 Toivotamme tapahtumat tervetulleiksi kaupunkiympäristöömme, julkinen tila on avoin
- 3.4 Vahvistamme terveyden vaalimista
- 3.5 Edistämme ikäihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua
- 3.6 Ehkäisemme syrjäytymistä ja yksinäisyyttä lieveilmiöineen
- 3.7 Tuemme lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kasvun edellytyksiä
- 3.8 Lisäämme yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

4. Kasvun ja oppimisen edelläkävijä

- 4.1 Kasvatamme lapsia ja nuoria paikalliset juurensa tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi sekä tulevaisuuteen suuntautuviksi
- 4.2 Kasvatamme toisia kunnioittavia, suvaitsevia, sivistyneitä ja kansainvälisiä ihmisiä
- 4.3 Yhteisöllisyyttä vahvistamalla ennaltaehkäisemme kiusaamista
- 4.4 Profiloidumme monipuolisesti 2. asteen opintojen, työelämäyhteyksien ja yrittäjyyskasvatuksen kaupunkina
- 4.5 Mahdollistamme oppimisen kaiken ikäisille
- 4.6 Tiedostamme koulutuksen tuen tarpeen ja mahdollistamme laadukkaan opetuksen
- 4.7 Tarjoamme turvalliset, terveelliset ja laadukkaat oppimisympäristöt

5. Liikkuva ja harrastava Kangasala

- 5.1 Edistämme kaupungin liikuntamahdollisuuksia sisällä ja ulkona
- 5.2 Kehitämme houkuttelevia retkeilyreittejä ja virkistysalueita
- 5.3 Mahdollistamme monipuolista harrastustoimintaa
- 5.4 Teemme monipuolista yhteistyötä järjestöjen kanssa
- 5.5 Vahvistamme harjujen ja näkötorien tunnettavuutta ja hyödynnämme harjuja virkistys- ja luontokohteena
- 5.6 Käytämme järviluontoa monipuolisesti matkailun, vapaa-ajan ja harrastamisen kohteena

6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö

- 6.1 Ylläpidämme ja vahvistamme kaupungin hyvää imagoa työnantajana työvoimasta kilpailtaessa
- 6.2 Työpäivä Kangasalla vahvistaa hyvän piiriä
- 6.3 Kehitämme johtamista ja esihenkilötyötä
- 6.4 Korostamme osaamisen johtamista ja osaamistarpeiden ennakointia
- 6.5 Panostamme työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työyhteisötaitoihin
- 6.6 Kannustamme henkilöstöä työn ja toimintatapojen aktiiviseen kehittämiseen

7. Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala

- 7.1 Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toiminnastamme
- 7.2 Kuulemme palautteen ja kehitämme asiakaskokemusta
- 7.3 Edistämme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, yhtenä painotuksena perheiden ja vanhemmuuden tukeminen
- 7.4 Lisäämme avustuksilla ja yhteistyöllä kolmannen sektorin vaikuttavuutta
- 7.5 Edistämme esteettömyyttä palveluissa, suunnittelussa ja rakentamisessa
- 7.6 Lisäämme sähköisiä palveluita kaupunkilaisille
- 7.7 Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia

8. Tiivistyvät taajamat ja mahdollisuuksien maaseutu

- 8.1 Kehitämme yhtä aikaa sekä kaupunkia että maaseutua
- 8.2 Luomme edellytyksiä monipuoliselle asuntotuotannolle taajamissa
- 8.3 Vahvistamme asumista ja yrittämistä maaseudulla
- 8.4 Lisäämme vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä rakennetun ympäristön laadulla, korkeatasoisella arkkitehtuurilla, viheralueilla ja taiteella rakennetussa ympäristössä
- 8.5 Profiloitumme laadukkaana ruoan ja elintarviketuotannon alueena

9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

- 9.1 Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa
- 9.2 Sosiaali- ja terveyspalvelujen siirryttyä hyvinvointialueelle uudistamme toimintaamme ja talouttamme tuottavaksi ja tehokkaaksi
- 9.3 Mitoitamme palvelutuotantomme ja -verkkomme ennakoivasti
- 9.4 Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella
- 9.5 Kaikella omistuksella on oltava tarkoitus ja tavoite
- 9.6 Hyödynnämme tarkoituksenmukaisesti oikeaa tuotantotapaa toiminnassamme
- 9.7 Huolehdimme edunvalvonnasta kattavasti
- 9.8 Olemme rohkeita, sallimme erehtymisen, opimme virheistä

2.2 Kangasalan kaupungin palvelukeskusten strategiset tavoitteet vuonna 2026

3. HYVINVOIVAT JA TERVEET KAUPUNKILAISET

6. OSAAVA, HYVINVOIVA JA MOTIVOITUNUT HENKILÖSTÖ

	3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset
	6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö

Lisäksi palvelukeskuksilla on ollut mahdollista valita itse 2-4 muuta strategista tavoitetta:

Strateginen johto

	1. Elinvoiman edellytykset kunnossa
	9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Sivistyskeskus

	4. Kasvun ja oppimisen edelläkävijä
	5. Liikkuva ja harrastava Kangasala

Tekninen keskus

	5. Liikkuva ja harrastava Kangasala
	8. Tiivistyvät taajamat ja mahdollisuuksien maaseutu

3 Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat

3.1 Talousarvion rakenne ja periaatteet lainsäädännössä

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarvot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja talousenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

3.2 Taloudellinen tilanne ja kehitysnäkymät

3.2.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen talous toipuu kauppakiistojen ja epävarmuuden ajanjaksona. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan Suomen BKT kasvaa vuonna 2025 arvioidusti 1 prosentin vauhtia. Kasvu nopeutuu ensi vuonna 1,5 prosenttiin ja kasvu jatkunee edelleen myös hieman vuonna 2027.

Kesän 2025 aikana kertyneiden tietojen pohjalta voidaan olettaa, että yksityinen kulutus jarruttaa talouden elpymistä Suomessa. Huolimatta siitä, että kotitalouksien ostovoima laskennallisesti kasvaa, pelko työttömyydestä heikentää kotitalouksien luottamusta tulevaisuuteen. Kuluttamisen sijaan kotitaloudet laittavat tällä hetkellä normaalitilannetta suuremman osuuden tuloistaan säästöön. Valtiovarainministeriön mukaan yksityiset investoinnit ovat puolestaan kasvaneet viime vuoden lopulta saakka. Investointien kasvu luo pohjaa näkemykselle, että yritykset uskovat tuotteidensa kysynnän ja tuotantonsa kasvavan tulevaisuudessa.

Investoinnit luovat kasvua ja kasvava tuotanto vaatii vähitellen yrityksiin lisää työvoimaa. Työllisyyden kasvaessa kotitalouksien kuva tulevaisuudesta kirkastuu. Kotitaloudet alentavat säästämistään ja kulutus alkaa kasvaa luoden edellytyksiä luottamuksen palautumiselle ja kasvun jatkumiselle. Valtiovarainministeriön ennusteessa näin oletetaan käyvän maltillisesti vuoden 2026 aikana. Koska kotitalouksilla on runsaasti säästöjä tileillään, kulutuksen kasvu voi mahdollisesti positiivisesti yllättää.

Julkisen talouden tilanne ja kokonaiskuva on vaikea. Julkisen talouden arvioidaan nousevan talouden ahdingosta valitettavan hitaasti. Julkisen talouden alijäämät ovat kokonaisuutena suuria ja velka kasvaa suhteessa BKT:hen. Eryteisesti sosiaali- ja terveydenhuollon menot, puolustusmenot ja korkomenot tulevat kasvamaan nopeaa vauhtia. Menojen kasvu johtuu merkittävilta osin Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaan.

Mikäli puolustusmenot ja korkomenot olisi voitu pitää vuoden 2022 tasolla suhteessa BKT:hen, julkisen talouden menot olisivat merkittävästi ennustettua pienemmät vuonna 2029. Toisaalta työeläkelaitoksille kertyisi ennustettua vähemmän korkotuloja. Vakaammassa tilanteessa myös talouden kasvu olisi ollut toteutunutta ripeämpää, työllisyys korkeampaa ja hintojen nousu maltillisempaa. Myös kuluttajien luottamus talouteen olisi nykyistä vahvemmallalla tasolla. Kaikkiaan julkisen talouden tilanne ja näkymä olisi huomattavasti ennustettua suotuisampi.

Suomen talouden tilanne on kokonaisuutena haastava. Huoltosuhde heikkenee, velkaantuminen on saatava hallintaan sekä puolustuksesta ja NATO:n sitoumuksista on pidettävä kiinni. Talouspolitiikan ydinkysymykseksi muodostuu, miten nämä sitoumukset ja muut hyvinvointiyhteiskunnan moninaiset palvelulupaukset ja -tarpeet kyetään täyttämään siten, että julkinen talous pysyy vakaalla pohjalla pitkällä aikavälillä.

Valtionvarainministeriön ennusteessa julkisen talouden velkasuhde vakautuu väliaikaisesti vuonna 2027. Hallitusohjelmassa ja kevään 2024 kehysriihen päätöksissä korostuivat säästöt ja veronkorotukset, jotka pienentävät velkaantumista suoraan ja nopeasti. Kevään 2025 kehysriihen päätöksillä on tavoiteltu julkisuudessa talouden kasvua, mikä nopeutuessaan vahvistaisi julkisen talouden rahoitus-pohjaa.

Syksyn 2025 budjettiriihen päätökset sisältävät mm. rahoitustaloustoimia, joilla tavoitellaan vaikutus-vajeen kattamista, joka on syntynyt, kun suhdannenousu on viivästynyt ja työn tarjonnan kasvu on osin kanavoitunut työllisyyden sijasta työttömyydeksi. Näillä toimilla valtio pyrkii varmistamaan, että velkasuhde vakiintuu vuonna 2027, ellei talous yllätä epäsuotuisasti. Kaikista näistä toimenpiteistä huolimatta on huolestuttavaa, että valtionvarainministeriön ennusteen mukaan velkasuhde alkaa kasvaa uudelleen vuoden 2027 jälkeen.

3.2.2 Kuntaliiton arvio kuntien talouden tilanteesta ja näkymistä

Kuntaliiton kokoamien tietojen ja talousbarometrin mukaan kuntien taloudellinen tilanne on heikompi kuin vuosi sitten. Tilanteen heikkeneminen on odotettua nopeampaa ja voimakkaampaa.

Taloustilastojen mukaan kuntien talous on kehittynyt kuluvana vuonna vaatimattomasti. Valtiokonttorin neljännesvuositilaston mukaan kuntien toimintakulut ovat nousseet alkuvuonna lähes 6 prosenttia. Tilikauden tuloksella mitattuna kuntatalouden tasapaino asettui kesäkuun lopussa noin 250 miljoonassa eurossa. Se jää jälkeen vuoden 2024 vastaavasta ajankohdasta ja lisäksi alkuvuoden tilastotietoa ko-hentaa merkittävä kertaluonteinen myyntitulo Porin energiayhtiöstä. Ilman Porin energian kertaluon-toista myyntituloa kuntien ja kuntayhtymien tilikauden osavuotinen tulos olisi Kuntaliiton mukaan poik-keuksellisen heikko.

Kuntaliiton Talousbarometrissä useampi kuin puolet kunnista kertoi kuntansa taloudellisen tilanteen hei-kentyneen verrattuna tilanteeseen 12 kuukautta sitten. Erityisen matalalla tasolla näkemykset nykyti-lasta olivat suurissa kaupungeissa, joiden veropohjaan talouden vaimea kehitys ja työttömyyden kus-tannukset iskevät erityisen rankasti. Maakunnittain tarkasteltuna talouden tila koettiin vahvaksi muun muassa Lapissa. Vaikka kuntien talousjohdon tunnelmat heikkenivät viime kevään kyselystä niin pудо-tus ei ole kuitenkaan merkittävän suuri. Tämä on hyvä uutinen kokonaisuuden kannalta.

Kuntien veronkorotuspaineet maltilliset, mutta haasteet kasvavat pitkällä aikavälillä

On huolestuttavaa, että 70 prosenttia talousbarometriin vastanneista kunnista arvioi kuntansa talouden näkymät seuraavan 12 kuukauden kuluttua huonoksi tai melko huonoksi. Näkemysten kirjo on melko samankaltainen eri kuntakokoluokissa, mutta maakunnittaisissa vastauksissa jyrkemmin odotukset tippuvat Varsinais-Suomessa ja Päijät-Hämeessä. Positiivisimmat odotukset ovat Kainuussa.

Koko kuntakenttä on laajojen sopeutuspaineiden edessä. Tästä huolimatta kolme neljäsosaa kunnista arvioi, että kunnallisveroprosenttiin ei kohdistu syksyllä 2025 muutospaineita. Loppuosassa kuntia veroprosentti voisi näkemysten mukaan muuttua ja 7 prosentissa kuntia veroprosentti voisi nousta yli 0,5 prosenttiyksikköä. Veronkorotuspaineet ovat muita suurempia keskisuurissa, 20 000–100 000 asukkaan kaupungeissa.

Veronkorotuspaineita on tällä hetkellä kymmenissä kunnissa, mutta suhteutettuna vastaukset kuntien alkuvuoden heikkoihin taloustietoihin, kustannusten ripeään nousuun sekä kuntien valtionosuuksien lisäleikkauksiin vuonna 2026 tilanne voisi kokonaisuutena olla huomattavasti pahempi. Maltillista veronkorotuspainetta saattaa kuntaliiton arvion mukaan selittää valtuustokauden varhainen vaihe, jolloin vielä työestetään tulevia tavoitteita ja linjauksia.

Lähes 80 prosenttia kuntaliiton talousbarometriin vastanneista arvioi kuntansa taloudellisen liikkumavaran kapenevan. Taloudellista niukkuutta esiintyy kaikentyyppisissä kunnissa, mutta erityisesti pienimmissä, alle 5 000 asukkaan kunnissa. Kaikissa kuntakokoluokissa on myös kuntia, joissa taloudellinen liikkumavara kasvaa. Taloudellisen liikkumavaran kapeneminen esimerkiksi heikkojen verokertymien tai suurten yksikkökustannusten myötä haastaa palvelujen nykyisiä järjestämistapoja.

3.2.3 Valtion keskeisimpien toimenpiteiden vaikutukset kuntatalouteen vuonna 2026

Valtion talousarvioesitys vuodelle 2026 on kuntien talouden näkökulmasta arvioiden ristiriitainen. Kuntien valtionrahoitus kasvaa 3 % vuoteen 2025 verrattuna, mutta hallituksen toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta noin 170 milj. eurolla vuonna 2026.

Merkittävin yksittäinen kuntataloutta heikentävä toimenpide on kuntien valtionosuuksien leikkaus, jonka vaikutus kuntatalouteen on 75 miljoonaa euroa. Valtionosuusleikkauksen lisäksi kuntien taloutta heikentävät valtion päätöspäätösteiset muutosesitykset: indeksijarru 1%-yksikköä (heikentää kuntien tulokertymää n. 31,6 me, työttömyyden perusturvan rahoitus (lisää menoja n. 38,6 me), OKM valtionavustusten tason madaltaminen (vähentää tuloja n. 14,9 me), muutokset perustoimeentulotuessa (lisää menoja n. 16,3 me).

3.2.4 Valtionvarainministeriön kuntatalousohjelma vuodelle 2026

Valtionvarainministeriön laatimassa kuntatalousohjelmassa arvioidaan kuntatalouden tilaa, näkymiä sekä kuntien mahdollisuuksia selvitä peruspalvelujen järjestämisestä valtion talousarvioesityksen mukaisella rahoituksella ja päätetyillä toimenpiteillä. Kuntatalousohjelmaan liittyy myös kuntatalouden kehitysarvio.

Kuntatalouden kehitysarvion mukaan heikko suhdannetilanne välittyy vuonna 2025 kuntatalouteen, jonka verotuloennusteita on madallettu kertymätietojen perusteella vuoden edetessä. Myös työttömien määrän ja kuntien työttömyysetuusmenojen kasvu on ollut odotettua voimakkaampaa. Tästä huolimatta kuntien toimintamenojen kehitys on ollut melko maltillinen.

Arviota kuntien ja kuntayhtymien omien sopeutustoimien määrästä onkin kasvatettu suhteessa kevään ennusteeseen. Tästä huolimatta kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee noin -1,1 miljardiin euroon vuonna 2025.

Kuntatalousohjelmassa nostoja ovat mm.

- Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee edelleen vuosina 2026-2027, mutta vahvistuu sen jälkeen määräaikaisten valtionosuusleikkausten väistyessä.
- Kuntatalouden vuosikate ei riitä nettoinvestointeihin 2025-2029.
- Hallituksen linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta vuonna 2026.
- Hallituksen kuntataloutta vahvistavat päätökset liittyvät maapohjan kiinteistöveron korotukseen vuonna 2024 ja sote-siirtolaskelman kuntavaikutusten pienentämiseen 277 miljoonalla eurolla vuonna 2025. Rahoitusleikkauksia on tehty useilla eri perusteilla hallituskauden aikana.

Vuodesta 2025 eteenpäin negatiivisten vuosikatteiden kuntien lukumäärä kasvaa voimakkaasti erityisesti väestöään menettävissä ja vanhemman väestön kunnissa. Vuosikatteen vahvistamiseen tulisi kiinnittää huomiota erityisesti pienimmissä kuntakoryhmissä.

Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä kasvaa arviolta seitsemästä (vuonna 2025) 30 tuntumaan jo vuonna 2026. Laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine kasvaa kehyskauden aikana kaikissa kuntakoryhmissä merkittävästi. Vuosikatteen vahvistamiseen tulisi kiinnittää huomiota erityisesti useissa pienimmissä kuntakoryhmissä.

3.2.5 Kangasalan kaupungin talous

Kuntataloudessa taloutta voidaan pitää tasapainossa, kun vuosikate kattaa käyttöomaisuuden poistot. Vuosikatteen tulee pääsääntöisesti kattaa myös investoinnit, jotta kuntatalous olisi kokonaisuudessaan tasapainossa. Talouden analysointi on haastavaa, koska keskeiset laskelmat, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma saattavat antaa osittain ristiriitaisen kuvan taloustilanteesta. Tilikausi saattaa olla ylijäämäinen, mutta rahoitusasema heikkenee kaupungin velkaantuessa investointien rahoituksen johdosta. Erityisesti väestöpohjaltaan kasvavissa kunnissa, kuten Kangasalla, tilanne on ollut tämän suuntainen.

Kangasalan kaupungin talous on ollut tasapainossa vuodesta 2010 alkaen edellä mainituin kriteerein lukuun ottamatta vuosia 2012 jolloin tulos oli -1,3 miljoonaa euroa, vuonna 2014 tulos oli -1,7 miljoonaa euroa ja vuonna 2018 tulos oli -3,8 miljoonaa euroa. Tilinpäätösten tulosten muodostumiseen ovat vaikuttaneet merkittävästi kertaluonteiset erät, kuten käyttöomaisuuden myyntivoittotulot, kaupungin sijoitusomaisuuteen liittyvät kirjaukset sekä muut kertaluonteiset erät. Vuosina 2019-2021 Kangasalan kaupungin tilikauden tulokset olivat positiivisia yhteensä 23,2 milj. euroa. Vuoden 2022 tilinpäätöksen tulos oli -0,16 milj. euroa miinuksella, mutta tilinpäätöserien jälkeen tilikauden ylijäämä oli 2,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 tilinpäätöksen tulos oli 3,1 milj. euroa ja ylijäämä 5,8 milj. euroa. Vuoden 2024 tilinpäätös kääntyi mittavan talous- ja tuottavuusohjelman muutostalouden sekä tulosta parantavien kirjapien erien ansiosta talousarvion vahvasta alijäämästä 7 milj. euroa ylijäämäiseksi.

Talousarvioesitys vuodelle 2026 on ilman sote-kiinteistöjen yhtiöittämisestä syntyvää kertaluonteista ja kirjanpidollista luovutusvoittoa -2,5 milj. euroa alijäämäinen. Kertaluonteinen luovutusvoitto huomioiden vuosi 2026 muodostuu 4,2 milj. euroa ylijäämäiseksi. Suunnitelmavuodet ovat varsinaisen toiminnan osalta jatkumoa vuodelle 2026 ja ne ovat muodostumassa alijäämäisiksi.

Tuloslaskelman keskeiset erät

Vuoden 2026 talousarvion ulkoiset toimintatuotot ovat 11,8 miljoonaa euroa ja ovat samalla tasolla kuin vuoden 2025 talousarviossa. Merkittävin muutos toimintatuotoissa on kaupungin omistuksessa olevien kahdeksan sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen kohteen vuokratulojen poistuminen, kun kiinteistöt siirtyvät kaupungin uuteen tytäryhtiöön.

Ulkoiset toimintakulut ovat 122,6 miljoonaa euroa, mikä on 4,9 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa. Henkilöstökulut ovat 66,7 milj. euroa ja palvelujen ostot 34,4 milj. euroa. Henkilöstökulut nousevat edellisestä vuodesta 2,9 milj. euroa pääosin kunta-alan työ- ja virkaehtosopimusten palkan korotusten vuoksi. Palvelujen ostot ovat samalla tasalla kuin vuonna 2025.

Kangasalan tuloveroprosentti vuonna 2025 on 9,40 %. Talousarvio 2026 on laadittu 9,40 % kunnallisveroprosentilla. Verotulot ovat yhteensä 98,3 milj. euroa. Verotuloista 84 milj. euroa kertyy kunnan tuloverosta, 10,3 milj. euroa kiinteistöverosta sekä 4,0 milj. euroa yhteisöverosta. Talouden yleisestä heikosta suhdanteesta huolimatta Kangasalan tuloverojen kasvuennuste on hyvä, koska väestönkasvu kompensoi heikkoa työllisyystilannetta. Yhteisöverotulojen kertymässä ja ennusteessa heikko suhdannetilanne näkyy voimakkaimmin. Uusien asuinalueiden rakentuessa kiinteistöverotulot ovat kasvaneet Kangasalla valtakunnallisen verokehikon ennustetta nopeammin.

Peruspalvelujen valtionosuudet ovat 20,3 milj. euroa, mikä on noin 0,5 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2025. Kuntien lisääntyneistä peruspalveluihin liittyvistä tehtävistä sekä Kangasalan kaupungin väestönkasvusta huolimatta valtionosuuksien kasvu on ollut viime vuosina varsin vähäistä. Kuntien valtionosuuksiin on kohdistettu useita leikkauksia ja niiden osuus Kangasalan tulorahoituksesta onkin pienentynyt merkittävästi.

Rahoitustuotot ja -kulut ovat yhteensä -0,7 miljoonaa euroa vuonna 2026. Rahoitustuottoihin on arvioitu osinkotuotot sekä sijoitusomaisuuden tuottokehitys. Rahoituskuluissa vuoden 2026 arvioidut korkokulut ovat noin 3,2 miljoonaa euroa. Lainakannan kasvaessa markkinakorkojen tulevaisuuden kehityksellä on merkittävä vaikutus korkokuluihin ja siten kasvavan Kangasalan investointien rahoitukseen. Kaupungin sijoitussalkun positiivinen kehitys kompensoi kasvavien korkokulujen vaikutusta tilikauden tulokseen.

Investointien suunnitelman mukaiset poistot ovat vuonna 2026 yhteensä -10,2 milj. euroa, mikä on noin 0,7 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa ja 3,4 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2024 tilinpäätöksessä. Poistotason merkittävä aleneminen johtuu pääasiallisesti Kangasalan Vesi -liikelaitoksen yhtiöittämisestä sekä vuoden 2026 alussa toteutettavasta sote- ja pela -kiinteistöjen yhtiöittämisestä. Lisäksi poistotasoa alentaa vuonna 2024 toteutettu poistosuunnitelman muutos.

Vuoden 2026 talousarvioesityksen vuosikate on 7,1 milj. euroa, mikä on noin 0,5 milj. euroa heikempi kuin vuoden 2025 talousarviossa. Vuosikate kattaa 22,3 miljoonan euron nettoinvestoinneista 32,2 prosenttia. Tilikauden tulos vuonna 2026 on 10,2 milj. euron poistojen jälkeen varsinaisen toiminnan osalta -3,0 miljoonaa euroa negatiivinen. Ilman sote-kiinteistöjen yhtiöittämisestä syntyvää kertaluonteista luovutusvoittoa tilikausi muodostuu 0,5 milj. euron tilinpäätössiirtojen jälkeen -2,5 milj. euroa alijäämäiseksi. Kertaluonteinen luovutusvoitto huomioiden vuosi 2026 muodostuu 4,2 milj. euroa ylijäämäiseksi. Suunnitelmavuodet ovat varsinaisen toiminnan osalta jatkumoa vuodelle 2026 ja ne ovat muodostumassa alijäämäisiksi.

Investoinnit

Kangasalan kaupunki jatkaa taloussuunnitelmakaudella mittavan investointiohjelman toteuttamista. Investointiohjelma perustuu valtuuston hyväksymään palveluverkkosuunnitelmaan sekä investointien 10+5-suunnittelutyöhön. Investointien rahoitus vieraalla pääomalla vaikuttaa lainakannan kehitykseen ja talouden tunnuslukuihin taloussuunnitelmakaudella. Tiukentuneessa taloustilanteessa Investointien toteutusajankohtia ja priorisointia on arvioitava kriittisesti. Vuoden 2026 tulo- ja menokehityksessä kaupunginhallitus on asettanut poistonalaisten investointien ohjaamiseen investointikaton, joka on talousarviovuodelle 2026 yhteensä 22 milj. euroa.

Vuoden 2026 talousarvion investointimenot ovat yhteensä 23,5 milj. euroa, joista 22,5 milj. euroa on poistonalaisia. Investointiavustukset ovat 1,2 milj. euroa eli poistonalaiset nettoinvestoinnit ovat yhteensä 21,2 milj. euroa.

Suunnitelmavuodelle 2027 arvio investoinneista on 34,9 milj. euroa ja vuodelle 2028 33,0 milj. euroa. Suunnitelmavuosien investointeihin sisältyy strategisesti tärkeitä ja tulo-odotuksiltaan merkittäviä infrainvestointeja Saarenmaan yritysalueeseen ja valtatie 9:n nelikaistaistamiseen.

Lainakanta

Kangasalan kaupungin lainakanta oli vuoden 2024 tilinpäätöksen mukaan 129,1 miljoonaa euroa eli 3 800 euroa asukasta kohden. Kaupungin kassavaroja käytetään toiminnan ja investointien rahoitukseen. Kaupunki ottaa vuoden 2025 aikana 24 milj. euroa talousarviolainaa. Talousarvion laatimisvaiheessa arvioidaan, että vuoden 2026 aikana uutta lainaa nostetaan 35 milj. euroa ja vuoden 2026 lopussa kaupungin lainakanta on yhteensä 148,7 milj. euroa eli 4261 euroa per asukas.

Suunnitelmavuodet

Suunnitelmavuosien talouden näkymät ovat haastavat. Valtion budjetin alijäämäisyyden vuoksi kuntien valtionosuusrahoitukseen on kohdistettu toistuvia leikkauksia, vaikka samaan aikaan kuntien lakisääteisiä tehtäviä ja velvoitteita on lisätty. Valtionosuusuudistus on tulossa voimaan vuoden 2027 alusta, mutta sen kuntakohtaisia vaikutuksia ei vielä tiedetä.

Talouden heikon suhdannetilanteen vuoksi Suomen työttömyysaste on noussut erittäin korkeaksi historiatietoihin sekä myös muuhun Eurooppaan verrattuna. Vuoden 2025 alusta toteutettu TE-uudistus laajensi merkittävästi kuntien tehtäviä työllisyydenhoidossa sekä rahoitusvastuuta työttömyystuista.

Vuonna 2025 kuntien työllisyydenhoidon kustannukset sekä työttömyysturvamenot ovat nousseet huomattavasti ja niiden odotetaan pysyvän erittäin korkealla tasolla myös vuonna 2026.

Tilikausien 2026–2028 yhteenlaskettu alijäämä on varsinaisen toiminnan osalta -8,2 milj. euroa. Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisestä syntyvä kertaluonteinen ja kirjanpidollinen luovutusvoitto huomioiden tilikausien 2026–2028 yhteenlaskettu alijäämä on -1,5 milj. euroa. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä edellisten tilikausien ylijäämää oli yhteensä 78,5 milj. euroa. Suunnitelmakauden investoinnit ovat yhteensä 91,4 milj. euroa ja niihin liittyvät rahoitusosuudet yhteensä 1,2 milj. euroa. Suunnitelmakauden yhteenlasketut vuosikatteet ovat 23,2 miljoonaa euroa eli suunnitelmakauden keskimääräinen investointien tulorahoitusprosentti on 25,4 %. Investointivaroja puretaan suunnitelmakaudella yhteensä 1,7 milj. eurolla.

Alhaisen investointien tulorahoitusprosentin (32,2 % vuonna 2026 ja keskimäärin 25,4 % suunnitelmakaudella 2026-2028) vuoksi kaupungin tulevia investointeja rahoitetaan pääasiallisesti lainanotolla. Taloussuunnitelmakaudella lainakannan arvioidaan kasvavan vuoden 2024 tilinpäätöksen 129,1 miljoonasta eurosta 199,9 miljoonaan euroon (ts2028). Lainamäärä asukasta kohden nousee vuoden 2024 tilinpäätöksen 3 800 eurosta vuoden 2028 loppuun mennessä n. 5 521 euroon.

Talousarviolainaa vuodelle 2025 on otettu yhteensä 24 milj. euroa. Talousarvion laatimisvaiheessa arvioidaan, että vuodelle 2026 lainaa otetaan 35 milj. euroa sekä suunnitelmavuosille 2027 51,5 milj. euroa ja vuodelle 2028 53,0 milj. euroa. Samaan aikaan kaupungin kassaa rasittavat lainojen kasvaneet korkomenot ja lainakannan lyhennykset. Lainakantaa lyhennetään vuosina 2026-2028 arviolta 74 milj. euroa.

Asukasmäärän vuosittainen kasvu tasaa osaltaan lainakannan tunnuslukuvaikutuksia ja kasvattaa verotulopohjaa. Voimakkaasti lisääntyvät korkomenot ja investointien myötä kasvavat poistot vähentävät käyttötalouden liikkumavaraa ja ovat pois palvelutuotannon rahoituskehysistä tulevina vuosina.

Talous- ja tuottavuusohjelma

Kaupunginhallituksen vuonna 2023 käynnistämä talous- ja tuottavuusohjelma oli alun perin suunniteltu vuosille 2024-2026. Kaupungin kokoon nähden mittavan muutosjohtamiskokonaisuuden avulla talous- ja tuottavuusohjelman vuoden 2024 tavoitteiden mukaiset päätökset saatiin tehtyä hyvin lyhyessä ajassa, koska koko kaupungin organisaatio sekä luottamushenkilöt sitoutuivat yhteisiin tavoitteisiin. Talouden kokonaistilanteen paranemisen ansiosta vuodelle 2025 asetetut tasapainotustavoitteet puolitettiin alkuperäiseen suunnitelmaan verrattuna.

Vuoden 2026 tulo- ja menokehyksen yhteydessä ei annettu erillistä ohjetta talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden jatkamisesta. Vuosina 2025-2026 seurataan aiemmin toteutettujen talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden kokonaisvaikutusta sekä jatketaan tulo- ja menorakenteiden analysointia ja tuottavuuden parantamistoimenpiteiden suunnittelua tiedolla johtaen. Seurantajakson aikana tarkentuvan tilannekuvan perusteella tehdään tarvittavat linjaukset talous- ja tuottavuusohjelman jatkotoimenpiteistä. Kaupunginhallitus johtaa prosessia.

3.2.6 Talouden ja toiminnan seuranta

Valtuustolle toimitettava talouden ja toiminnan seuranta toteutetaan puolivuositain. Kuntien automaattisessa talousraportoinnissa (Kuntatieto/AURA) noudatetaan Valtiokonttorin ohjeita ja aikatauluja. Kaupunginhallitus antaa talouden seurannasta tarvittaessa muita ohjeita talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa. Merkittävimpien konserniyhtiöiden talouden ja toiminnan seuranta toteutetaan puolivuositain.

3.2.7 Kaupungin sijoitusvarallisuuden taso ja käyttö

Vuoden 2005 talousarvion ja 2005–2007 taloussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä on päätetty, että talousarviokäsittelyn yhteydessä määritellään sijoitusvaraille ns. säilyttämistaso, joka lasketaan siten, että alkuperäiseen pääomaan 12,38 miljoonaa euroa lasketaan vuoden 1996 alusta 4 prosentin korkoa korolle. Vuoden 2019 alusta lukien päätettiin, että sijoitusten pääomalle (31.12.2018) lasketaan 3 prosentin korkoa korolle tuottotavoite. Vuoden 2024 talousarviossa päätettiin jälleen nostaa sijoitusvarojen tuottotavoite 4 prosenttiin. Kaupungin sijoitussalkkua hoitavan Evli Oyj:n arvion perusteella sijoitussalkun tuottotavoitetta alennetaan 4 prosentista 3 prosenttiin vuodelle 2026.

Valtuusto on kokouksessaan 1.2.2021 § 38 päättänyt tulouttaa sijoitusomaisuuden pääomasta 7,9 milj. euroa vuodelle 2021 siten, että sijoitusomaisuuden vähimmäispääomaksi jää vähintään 25,0 milj. euroa.

Sijoitusvarallisuuden tuottotavoite vuodelle 2026

Kaupungin sijoitussalkkua hoitava Evli Oyj:n sijoitusvarojen pääsalkun tuottotavoite vuodelle 2026 laske-
taan 4 %:sta 3 %:iin nykyinen riskitaso säilyttäen.

31.12.2021	29,94 milj. euroa	31.12.2024	31,9 milj. euroa
31.12.2022	26,5 milj. euroa	31.12.2025	*33,0 milj. euroa
31.12.2023	29,3 milj. euroa	31.12.2026	**34,0 milj. euroa

***Talousarviotavoite 31.12.2025**

****Tavoitetaso 31.12.2026**

Edellä mainitun lisäksi, mikäli sijoitusvarojen tuotto ylittää 31.12.2025 määritellyn tason, on mahdollista erillisellä valtuuston päätöksellä tulouttaa sijoitusvarojen tuottoa investointi- ja kehityshankkeiden rahoittamiseksi, jotka edistävät kaupunkilaisten hyvinvointia, Kangasalan kaupungin keskustan vetovoimaa tai elinkeinoelämän kehittämishankkeiden toteuttamista. Sijoitusomaisuutta ei käytetä kaupungin palvelutuotannon pysyvien toimintakulujen katteeksi. Mikäli strategisten kehittämishankkeiden toteuttaminen edellyttää, voi valtuusto tehdä edellä esitetystä täydentävän erillispäätöksen sijoitusomaisuuden käytöstä.

3.3 Talousarvion sitovuustaso

Talousarvio- ja suunnitelma on kaupungin toiminnan ja talouden ohjausväline. Toiminnan ohjaus tapahtuu toiminnallisten tavoitteiden sekä palvelukeskuksille osoitettujen resurssien kautta käyttötalousosassa ja investointiosassa. Talouden ohjaus puolestaan toteutuu tarkastelemalla tuloslaskelmaa ja rahoituslaskelmaa, jotka kokoavat kaikki resurssitarpeet ja niistä voidaan päätellä kunnan tulojen riittävyys koko toiminnan ylläpitämiseksi.

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Talousarvion käyttötalousosassa sitovia eriä ovat palvelukeskusten ulkoiset toimintatuotot ja ulkoiset toimintakulut. Määrärahat ovat bruttomääräisiä. Ylimääräisen tai budjetoimattoman tulon kertyminen ei oikeuta menojen ylittämiseen.

Tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut.

Rahoituslaskelmassa sitovia eriä ovat pitkäaikaisten lainojen lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys ja antolainasaamisten vähennys.

Häiriötilanteiden aikana ja poikkeusoloissa kaupunginjohtajalla on oikeus tehdä tilanteen edellyttämiä kiireellisiä ja välttämättömiä rahoituspäätöksiä.

Investointien määrärahat ovat palvelukeskuksittain sitovia valtuustoon nähden.

Kaupunkistrategiasta talousarviokirjaan kirjatut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat palvelukeskuksittain valtuustoon nähden sitovia.

3.3.1 Sitovat määräraha-arviot TA2026

8.10.2025

Tulot	1 000 euroa	Menot	1 000 euroa
Käyttötalousosa		Käyttötalousosa	
Toimintatuotot	11 771	Toimintamenot	-122 621
Strateginen johto	2 036	Strateginen johto	-22 133
Sivistyskeskus	3 598	Sivistyskeskus	-68 683
Tekninen keskus	6 138	Tekninen keskus	-31 805
Tuloslaskelmaosa	121 179	Tuloslaskelmaosa	-3 220
Verotulot	98 291	Korkokulut	-3 211
Valtionosuudet	20 342	Muut rahoituskulut	-9
Korkotuotot	381		
Muut rahoitustuotot	2 165		
Investointiosa	1 250	Investointiosa	-23 481
Strateginen johto	50	Strateginen johto	-1 050
Sivistyskeskus	-	Sivistyskeskus	-771
Tekninen keskus	1 200	Tekninen keskus	-21 660
Rahoitusosa	35 000	Rahoitusosa	-21 117
Antolainasaamisten vähennykset	0	Antolainasaamisten lisäykset	-0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	35 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-20 167
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	Tulorahoituksen korjauserät	-950
Korottomien velkojen muutos	0		
Kokonaistulot yhteensä	169 200	Kokonaismenot yhteensä	-170 439

Yllä oleva laskelma ei sisällä sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen liittyviä kirjanpidollisia eriä.

3.4 Tilivelvollisuus

Kuntalain mukaan tilintarkastuskertomuksessa annetaan mm. lausunto sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä sekä mahdollisesta tilivelvolliseen kohdistuvasta muistutuksesta.

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kaupunginhallituksen, lautakuntien ja johtokuntien jäsenet sekä johtavat viranhaltijat.

Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kaupunginjohtaja, kehitysjohtaja, talousjohtaja, hallintojohtaja, henkilöstöjohtaja, laskentapäällikkö, sivistyskeskuksen talouspäällikkö, sivistyskeskuksen hallintopäällikkö sekä palvelukeskusten johtajat. Lisäksi johtavia tilivelvollisia viranhaltijoita ovat palvelualueiden esihenkilöt sekä hallintosäännössä määrätyt toimielinten esittelijät.

KÄYTTÖTALOUS

4 Toimintatuotot ja toimintakulut palvelukeskuksittain

Talous

13.10.2025

Strateginen johto	TP 2024	TA 2025	TA 2025 muutokset	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatulot	6 577 444	6 176 152		6 176 152	7 019 844	6 329 801	6 371 757
ulkoiset	2 597 518	1 080 000	0	1 080 000	2 035 800	1 246 076	1 186 358
sisäiset	3 979 926	5 096 152		5 096 152	4 984 044	5 083 725	5 185 399
Toimintamenot	-16 762 910	-22 572 740		-22 572 740	-23 252 406	-23 815 314	-24 186 620
ulkoiset	-15 619 136	-21 400 000	0	-21 400 000	-22 133 000	-22 676 000	-23 027 000
sisäiset	-1 143 774	-1 172 740		-1 172 740	-1 119 406	-1 139 314	-1 159 620
Toimintakate	-10 185 465	-16 396 588		-16 396 588	-16 232 562	-17 485 513	-17 814 863
Poistot ja arvonalentumiset							

Talous

21.10.2025

Sivistyskeskus	TP 2024	TA 2025	TA 2025 muutokset	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatulot	4 850 776	3 652 148		3 652 148	3 597 681	3 669 635	3 743 028
ulkoiset	4 850 776	3 652 148	0	3 652 148	3 597 681	3 669 635	3 743 028
Toimintamenot	-85 482 012	-88 241 706	0	-88 241 706	-90 811 303	-93 610 891	-95 228 599
ulkoiset	-62 443 544	-65 208 937	0	-65 208 937	-68 683 206	-71 293 642	-72 718 415
sisäiset	-23 038 468	-23 032 770		-23 032 770	-22 128 097	-22 317 249	-22 510 184
Toimintakate	-80 631 236	-84 589 558	0	-84 589 558	-87 213 622	-89 941 256	-91 485 571
Poistot ja arvonalentumiset	-994 553	-1 176 016		-1 176 016	-1 212 971	-1 166 670	-1 459 976

Talous

13.10.2025

Tekninen keskus	TP 2024	TA 2025	TA 2025 muutokset	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatulot	30 133 672	28 632 896		28 632 896	26 804 733	27 666 479	28 132 201
ulkoiset	7 335 145	7 000 000	0	7 000 000	6 138 000	6 851 000	7 165 000
sisäiset	22 798 528	21 632 896		21 632 896	20 666 733	20 815 479	20 967 201
Toimintamenot	-29 790 676	-33 582 539	0	-33 582 539	-34 208 095	-34 383 559	-35 062 533
ulkoiset	-27 125 331	-31 059 000	0	-31 059 000	-31 804 821	-31 940 917	-32 579 736
sisäiset	-2 665 345	-2 523 539		-2 523 539	-2 403 274	-2 442 642	-2 482 797
Toimintakate	342 996	-4 949 643	0	-4 949 643	-7 403 362	-6 717 079	-6 930 332
Poistot ja arvonalentumiset	-10 829 673	-9 701 945		-9 701 945	-8 945 948	-9 821 906	-10 488 026

21.10.2025

Koko kaupunki	TP 2024	TA 2025	TA 2025 muutokset	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatulot	50 781 274	38 461 196		38 461 196	37 422 258	37 665 915	38 246 985
ulkoiset	23 616 570	11 732 148	0	11 732 148	11 771 481	11 766 711	12 094 385
sisäiset	27 164 704	26 729 048		26 729 048	25 650 777	25 899 204	26 152 600
Toimintamenot	-138 497 809	-144 396 985	0	-144 396 985	-148 271 803	-151 809 763	-154 477 752
ulkoiset	-111 333 104	-117 667 937	0	-117 667 937	-122 621 026	-125 910 559	-128 325 151
sisäiset	-27 164 704	-26 729 048		-26 729 048	-25 650 777	-25 899 204	-26 152 600
Toimintakate	-87 716 534	-105 935 789	0	-105 935 789	-110 849 545	-114 143 848	-116 230 766
Poistot ja arvonalentumiset	-14 637 366	-10 877 961		-10 877 961	-10 158 919	-10 988 576	-11 948 002

TP 2024 sis. vesi -liikelaituksen

Talousarviossa sisäiset erät eivät ole sitovia määrärahoja, vaan ne esitetään informatiivisena tietona.

4.1 Strateginen johto

Vastuuhenkilö: kaupunginjohtaja Oskari Auvinen

Talous

13.10.2025

Strateginen johto	TP 2024	TA 2025	TA 2025 muutokset	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatulot	6 577 444	6 176 152		6 176 152	7 019 844	6 329 801	6 371 757
ulkoiset	2 597 518	1 080 000	0	1 080 000	2 035 800	1 246 076	1 186 358
sisäiset	3 979 926	5 096 152		5 096 152	4 984 044	5 083 725	5 185 399
Toimintamenot	-16 762 910	-22 572 740		-22 572 740	-23 252 406	-23 815 314	-24 186 620
ulkoiset	-15 619 136	-21 400 000	0	-21 400 000	-22 133 000	-22 676 000	-23 027 000
sisäiset	-1 143 774	-1 172 740		-1 172 740	-1 119 406	-1 139 314	-1 159 620
Toimintakate	-10 185 465	-16 396 588		-16 396 588	-16 232 562	-17 485 513	-17 814 863
Poistot ja arvonalentumiset							

Toimintaympäristö

Strateginen johto muodostuu seuraavista tehtävistä: vaalit, tarkastustoimi ja strateginen johto, kehittämispalvelut, henkilöstöpalvelut, viestintä, työelämä- ja kotoutumispalvelut, talous- ja tietohallintopalvelut, toimistopalvelut, lakimiespalvelut, logistiikkapalvelut, liikennesuunnittelu, verotus sekä omistajaohjaus.

Valtuusto on kaupungin ylin päättävä elin. Kaupunginhallitus luo edellytyksiä kaupunkilaisten hyvinvoinnille vaikuttamalla yhteiskunnalliseen kehitykseen, johtamalla ja kehittämällä strategista suunnittelua ja kaupungin hallintoa sekä ohjaamalla ja yhteensovittamalla organisaation toimintaa kaupunki-strategian ja valtuuston hyväksymien strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Kaupunginhallituksen tehtäväalueita ovat mm. palvelut, talous ja maankäyttö, asunto-, elinkeino- ja maapolitiikka, edunvalvonta, kuntien välinen yhteistoiminta, sidosryhmät ja tiedottaminen, omistajapolitiikka, konserniohjaus ja konsernivalvonta.

Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kaupungissa.

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päättämät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet.

Talous- ja tietohallintopalvelut tukevat kaupungin strategista johtamista sekä palvelukeskusten toimintaa taloushallinnon sekä keskitettyjen tietohallintopalvelujen rutiini- ja asiantuntijapalveluilla. Talouspal-

velut vastaavat taloushallintokokonaisuuden ulkoistetun palvelun ohjauksesta ja valvonnasta yhteistyössä kaupungin taloustyöryhmän kanssa. Talouspalvelut tuottavat virallisen talousraportoinnin hallitukselle ja valtuustolle sekä vastaavat johdon raportoinnin kehittämisestä yhteistyössä kehittämispalvelujen kanssa. Tietohallintopalvelut ohjaavat ja valvovat perustietotekniikkapalvelujen tuottamista yhteistyössä Tampereen ja muiden kehyskuntien kanssa. Lisäksi tietohallintopalvelut toimivat kaupunkiorganisaation asiantuntijana ICT- ja tietojärjestelmähankintoihin, tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvissä asioissa.

Kehittämispalveluiden pääpaino- ja vetovastuu on tiedolla johtamisen kehittämisessä. Tiedolla johtaminen liittyy myös kehittämispalveluiden vetämään 10+5 ohjelmaan, jossa sovitellaan yhteen palveluverkkoa ja investointeja. Lisäksi kehittäminen vetää digityöryhmää ja osallistuu kaupunkitason näkökulmasta kaupungin eri valmistelu-, projekti- ja selvitystehtäviin.

Toimistopalvelut tukee kaupungin toimintaa tuottaen asiakaspalvelua (kaupunginvirasto I ja Kaupunki-info) sekä tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon kokonaisuuden.

Liikennesuunnittelu- ja logistiikkapalvelut vastaavat kaupungin kuljetuksista ja joukkoliikenteestä.

Lakimiespalvelut vastaa kaupungin oikeudellisista asiantuntijapalveluista sekä keskusvaalilautakunnan sihteerin ja pysäköinninvalvojan tehtävien hoitamisesta.

Viestintä tuottaa asukkaille ja muille sidosryhmille tietoa kaupungin toiminnasta, edistää vuorovaikutusta ja osallistumista sekä päätöksenteon avoimuutta. Strategian mukaisella viestinnällä tuetaan kaupungin tavoitteiden saavuttamista. Tapahtumien koordinointi sisältyy viestinnän tehtäviin.

Työelämä- ja kotoutumispalvelut huolehtii vuoden 2025 alussa toimintansa aloittaneen laajan Tampereen seudun työllisyysalueen tuottamien lakisääteisten te-palvelujen yhteensovittamisesta osaksi Kangasalan kaupungin omaa elinvoimatyötä. Työllisyysalueen Kangasalan toimipaikka muuttaa keväällä 2026 entiseltä OP-talolta uuteen Timantti-kortteliin. Työelämä- ja kotoutumispalvelut vastaa kunnan järjestämistä kuuluva ei-työikäisten maahanmuuttajien asettumiseen ja kotoutumiseen liittyvistä palveluista. Nuorten työelämäpalvelut kuten lakisääteinen Ohjaamo-toiminta sekä kunnan omat nuorten kesätyöpalvelut on keskitetty tehtäväalueelle.

Henkilöstöpalvelut johtaa, koordinoi ja kehittää organisaation henkilöstöasioita esihenkilötyön tukena. Kaupungin voimassa olevien palvelussuhteiden määrä oli 30.6.2025 tilanteen mukaisesti 1173 (vakituksia palvelussuhteita 1062). Toimintakauden aikana henkilöstömäärä on hieman tätä suurempi (n. 1300-1350 henkilöä).

Business Kangasala Oy vastaa kaupungin elinkeino- ja matkailupalveluista. Elinkeinopalveluilla tuetaan yritysten ja niiden toimintaympäristön kehittymistä sekä uudistumista. Houkuttelemme yrityksiä sijoittamaan kaupunkiin aktiivisella markkinoinnilla ja tonttipolitiikalla. Yhtiö edistää matkailua Kangasalla ja kehittää matkailuelinkeinoa kaupungin strategian mukaisesti.

Painopistealueet

Kaupunginhallitus ohjaa kaupungin kehitystä kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Loppuvuonna 2025 tai alkuvuodesta 2026 valtuusto hyväksyy uuden Kangasalan kaupunkistrategia 2033:n. Uuden strategian toteuttaminen aloitetaan vuoden 2027 talousarviossa. Valmisteluprosessia johtaa kaupunginhallitus.

Kaupunginhallitus johtaa talousarvion valmistelua ja talouden hallintaa kaupunkistrategian mukaisesti pitäen tulot ja menot tasapainossa pitkällä aikavälillä. Vuonna 2026 taloudellisuus- ja tuottavuusajattelua edistetään tiedolla johtamisen -tuottavuustyöpajakokonaisuudella, jonka tavoitteena on tuottavuuden parantaminen yksikkökohtaisella tarkastelulla. Tarkastelussa keskitytään aluksi talouden ja toiminnan kannalta suurimpiin yksiköihin. Taloustilanteen mahdollisesti heikentyessä, taloutta tasapainotetaan tarvittaessa erillispäätöksillä talousarviokäsittelyn lisäksi suunnitelmakaudella.

Tulo- ja menopohjan muutokset, samanaikaiset suuret investoinnit ja niistä seuraavat poistot vaikuttavat siten, että suunnitelmakauden toiminnalliset tilinpäätökset muodostuvat alijäämäisiksi. Heikko vuosikate ja investointien alhainen tulo-rahoitusprosentti lisäävät kaupungin velkamäärää suunnitelmakaudella. Kaupunginhallitus johtaa taloutta siten, että kasvavan Kangasalan menojen kasvun hillinnässä sekä tuloja tuottavissa investoinneissa onnistutaan.

Kymppi +5 suunnittelulla varaudutaan investointien, kasvun ja toimintaympäristön muutoksiin. Päätösten vaikuttavuuden arvioinnin merkitys on kasvanut entisestään. Edunvalvontaa toteutetaan valmis-teilla olevan edunvalvontasuunnitelman mukaisesti ja yhteistyössä eri tahojen, kuten Pirkanmaan liiton ja Pro9-tie verkoston kanssa.

Julkisten te-palvelujen järjestämisestä vastaavan Tampereen seudun työllisyysalueen vastuukunta Tampereen kanssa on tehty sopimus työllisyys- ja elinvoimapalveluiden yhteensovittamisesta Kangasalla. Sopimukseen kuuluvien eri osa-alueiden toteutumisesta seuraa ja varmistaa paikallinen koordinaatio-ryhmä, johon kuuluu edustajat sopijakunta Kangasalta sekä vastuukunta Tampereelta. Sekä työnhakijoille että työnantajille tarjotaan kasvokkaista lähipalvelua monikanavaisten sähköisten palveluiden rinnalla joustavan työnvälityksen mahdollistamiseksi.

Kaupunginhallitus johtaa strategisen yleiskaavan toimeenpanoa. Kangasala osallistuu aktiivisesti Tampereen kaupunkiseudun kuntien väliseen yhteistyöhön ja tekee lisäksi tarkoituksenmukaista yhteistyötä kaikilla kaupungin raja-alueilla. Keskeisimmät yhteistyökohteet Tampereen kaupungin kanssa ovat Lamminrahka-Ojalan alue sekä Tarastenjärven ja Saarenmaan elinkeinoalueet. Kaikessa kehittämis-työssä huomioidaan MAL-sopimuksen tavoitteet. Kangasala osallistuu valtakunnallisen kehyskuntaverkoston työskentelyyn.

Kaupunginhallitus arvioi konsernirakenteen osalta tarkoituksenmukaista omistamista omistajapolitiikkaan perustuen. Kaupunkistrategian mukaisesti kaikelle omistukselle on perusteet ja kehitystavoitteet. Mahdollinen hankintalain uudistus in house -sääntelyn osalta voi vaikuttaa toteutuessaan merkittävästi kaupungin omistusjärjestelyihin. Konserniohjausta ja konsernin kokonaisuutta toteutetaan tiiviisti mm.

siten, että konsernijohto tapaa keskeisten kaupungin omistamien yhtiöiden hallituksia. Lisäksi kaupunkikonsernin yhteistyöryhmän toiminta on aktiivista.

Konsernivalvontaa ja riskienhallintaa toteutetaan koko kaupunkikonsernissa voimassa olevan kaupunginhallituksen hyväksymän ohjeen mukaisesti. Valtuuston hyväksymät kaupunkikonsernin eettisten periaatteiden toteutumista seurataan.

Henkilöstötyötä ohjaa kaupunkistrategia ja henkilöstö- ja työhyvinvointiohjelma. Uuden kaupunkistrategian valmistuttua uudistamme henkilöstö- ja työhyvinvointiohjelman huomioiden uuden kaupunkistrategian linjaukset. Valmistelemme koulutuskokonaisuuden tukemaan uuden kaupunkistrategian toimeenpanoa. Painopisteenä on lisäksi työnantajakuva vahvistaminen, henkilöstön saatavuus sekä työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukeminen. Kehitämme edelleen työntekijäkokemusta. Jatkamme Hyvinvoiva ja aktiivinen Kangasala –hyvinvointihanketta ja palkkausjärjestelmien kehittämistä. Sarastialta hankittavien palkanlaskenta- ym. palveluiden osalta vahvistamme yhteistyötä uuden toimijan kanssa (Sarastian liiketoimintakauppa). Seuraamme uuden hankintalain valmistelua ja valmistelemme Sarastialta hankittavien palveluiden kilpailuttamista hankintalain edellyttämällä tavalla yhteistyössä talouspalveluiden kanssa. Kilpailutuksessa tehdään seudullista yhteistyötä.

Kaupungin elinkeino- ja matkailupalvelut tuottaa Business Kangasala Oy. Kaupunginhallitus hyväksyy ostopalvelusopimuksen yhtiön kanssa. Yhtiön tehtävänä on toteuttaa kaupungin elinkeino- ja matkailuohjelmaa. Lisäksi yhtiö vastaa vaikuttavasta yhteistyöstä Business Tampereen ja paikallisten yrittäjäyhdistysten kanssa. Kangasalan kaupunki ja Kuhmoisten ja Pälkäneen kunnat solmivat sopimuksen matkailun kehittämisestä kolmen kunnan yhteistyönä. Sopimusta operoi Business Kangasala Oy.

Business Kangasala Oy toimii tiiviissä yhteistyössä kaupungin eri palvelukeskusten kanssa. Keskeisiä kehityshankkeita ovat tonttivarannon riittävyys, Lamminrahkan yritystonttien myynti ja markkinointi, Saaremaan tulevan elinkeinoalueen kehittäminen ja Tarasten kiertotalousalueen edistäminen yhteistyössä alueen kehittäjän kanssa. Yhtiö osallistuu aktiivisesti yrittäjäyyskasvatukseen, keskustan alueen kehittämiseen, toimivien yritysten palvelemiseen ja huolehtii sijoittumispalveluista alueelle tuleville yrityksille.

Pitkäaikaistyöttömyydestä kaupungille koituvat työttömyysturvan kannustemaksut uhkaavat pysyä korkealla tasolla tulevina vuosina yleisen vaikean työttömyystilanteen takia. Näiden valtiolle maksettavien kannustemaksujen kasvun hillitsemiseksi on tärkeää, että kaupunki estää omilla toimillaan sekä yhteistyössä muiden kanssa kuntalaisten joutumista työttömiksi ja auttaa työttömäksi joutuneita mahdollisimman pian takaisin palkkatyöhön, opintoihin tai muuhun soveltuvaan palveluun.

Keskusta-alueen uudistamisesta, uusien asuin- ja elinkeinoalueiden rakentumisesta sekä tonttitarjonasta viestitään aktiivisesti. Työnantajakuvaa vahvistetaan ja kaupungin tapahtumallisuuden edistämistä jatketaan. Verkkoviestintää ja digitaalisia palveluita kehitetään verkkosivu-uudistuksen myötä, kun loppuvuonna 2025 julkaistavan kaupungin uuden verkkosivuston kehittäminen jatkuu myös vuoden 2026 aikana. Kaupunki-ilmeen päivittäminen aloitetaan uuden strategian valmistuttua.

Talous- ja tuottavuusohjelma

Vuoden 2026 tulo- ja menokehyksen yhteydessä ei annettu erillistä ohjetta talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden jatkamisesta. Aiemmin tehdyt päätökset talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteistä ovat pitkävaikutteisia ja niiden toteutumista seurataan puolivuosi- ja tilinpäätösraportoinnissa. Lisäksi palvelukeskuksissa jatketaan tulo- ja menorakenteiden analysointia sekä tuottavuuden parantamistoimenpiteiden suunnittelua ja toteutusta tiedolla johtaen.

STRATEGISET TAVOITTEET

Kaupungin yhteiset strategiset tavoitteet vuonna 2026:

3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset

6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö

	1. Elinvoiman edellytykset kunnossa
	3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset
	6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö
	9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite
1.1	Kehitämme valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä alueita yritystoiminnan tarpeisiin - Lamminrahka, Saarenmaa, Tarastenjärvi
1.7	Keskitymme työllisyydenhoitoon seudullisesti ja omin toimin
1.8	Tuemme yrityksiä osaavan työvoiman saamisessa
1.9	Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä
3.1	Monipuolinen kesäpäivän kulttuurikaupunki: liikuntaa, harrastusmahdollisuuksia, taidetta, tapahtumia ja museoita sekä kirjastopalveluita
3.6	Ehkäisemme syrjäytymistä ja yksinäisyyttä lieveilmiöineen

Numero	Toiminnallinen tavoite
6.1	Ylläpidämme ja vahvistamme kaupungin hyvää imagoa työnantajana työvoimasta kilpailtaessa
6.3	Kehitämme johtamista ja esihenkilötyötä
6.5	Panostamme työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työyhteisötaitoihin
9.1	Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa
9.4	Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella
9.5	Kaikella omistuksella on oltava tarkoitus ja tavoite
9.6	Hyödynnämme tarkoituksenmukaisesti oikeaa tuotantotapaa toiminnassamme
9.7	Huolehdimme edunvalvonnasta kattavasti

Tehokkuusmittarit

Kangasalan kaupunki	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Sairauspoissaolot (SBI-luku)	4,8	4,4	4,4	4,3	4,2
SBI= Tiedolla johtamisen järjestelmä					

Informatiiviset tunnusluvut

Kangasalan kaupunki	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Vuosikate euroa /asukas	610	149	205	200	247
Vuosikate /poistot, %	141	47	71	65	75
Investointien tulo-rahoitus-%	52,40	14,53	32,2	20,30	27,11
Lainakanta euroa/asukas	3 800	3 883	4261	4961	5521
Joukkoliikenteen matkustajamäärä	1 267 619	1 350 000	1 370 000	1 400 000	1 420 000
-Palkkaa saavan henkilöstön määrä (vuoden keskiarvo, SBI)	1248	1200	1230	1230	1230
Henkilöt, joilla ei sairauspoissaoloja vuoden aikana (kaikki palvelussuhteet)	46 %	53 %	54 %	54 %	54 %
Henkilötyövuodet (htv 2)*	1230	1260	1260	1260	1260
Henkilöstökustannukset milj. euroa	62,2	63,7	66,7	68,5	69,8

*) palkalliset palveluksessaolopäivät kalenteripäivinä

Informatiiviset tunnusluvut

Strateginen johto	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Henkilöstö *	45	28	31	31	31

Strateginen johto	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintakulut/asukas	492	653	640	639	636
Ulkoiset nettomenot/euroa/asukas	381	588	581	604	603

*Palkkaa saava henkilöstö (vuoden keskiarvo)

Vuoden 2024 luku sisältää työllisyyspalveluiden työllistetyn henkilöstön.

Informatiiviset tunnusluvut täydentyvät Kh:n talousarvioesitykseen.

Väestö (tilastointipäivä 31.12.)

Väestöennuste perustuu kaupungin laatimaan omaan ennusteeseen (päivitetty 09/2025)

31.12.	TA2026-TS2028
2024	33 951 virallinen
2025	34 580 ennuste
2026	34 885 ennuste
2027	35 495 ennuste
2028	36 200 ennuste

4.2. Kangasalan kaupunkikonserni

Kangasalan kaupunkikonserni muodostuu Kangasalan kaupungista ja niistä yhteisöistä, joissa kaupungilla on määräysvalta (tytäryhteisöt).

Tytäryhteisöt		Omistus- osuus -%	Muut osakkuudet	
Business Kangasala Oy		100,0	Business Tampere Oy	8,06
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy		100,0	Tredu-Kiinteistöt Oy	4,07
Kangasalan Lämpö Oy		100,0	Tavase Oy	8,4
Kangasalan Oksakiinteistöt Oy		100,0	Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy	7,6
Kangasalan Parkki Oy		100,0	Pirkanmaan Jätehuolto Oy	8,09
Kangasalan Uimahalli Oy		100,0	YH-Kodit Oy	3,07
Kangasalan Vesi Oy		100,0	Numera Palvelut Oy / Sarastia Oy	<1
Kangasala-talo Oy		100,0	Koy Sahalahden Liikekeskus	6,04
KOY Kangasalan Säästökeskus		64,6	Kuntien Tiera Oy	<1
KOY Kangasalan Timantti		100,0	Tuomi Logistiikka Oy	<1
KOY Taloherttua		100,0	Tampereen Raitiotie Oy	<1
KOY Vatialan Kasarminportti		59,6	Kuntarahoitus Oyj	<1
Pirkanmaan Laatusännöinti Oy		100,0		

Osakkuusyhteisöt		Kuntayhtymät	
KOY Tieliikennemuseo	48,3	Tampereen Kaupunkiseudun ky	8,1
Sahalahden Esikäsittelylaitos Oy	41,0	Pirkanmaan liitto ky	5,5
Kangasalan Jäähalli Oy	35,3	Valkeakosken seudun koulutus ky	0,5
Koy Nattarin Lähipalvelukeskus	24,3		
Kuntien hankintapalvelu KuHa Oy	20,7		
Koy Ranta-Tarpila	35,9		

4.2.1 Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2026

Konserniyhtiöiden 2 yhteistä strategista tavoitetta vuodelle 2026

- Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen
- Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella

Kehittämisisä	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Business Kangasala Oy 100,00 %		BUSINESS Kangasala
Kaupungin elinkeinopolitiikan ja matkailun johtaminen Elinkeino- ja matkailuohjelman toteuttaminen hyvässä yhteistyössä kaupungin kanssa, painopistealueina uudet yritysalueet	❖ Toteuttaa kaupungin kanssa vuosittain tehtävän ostopalvelusopimuksen (1 005 000 euroa) tavoitteet	❖ Yhtiö tuottaa kaupungin elinkeino- ja matkailupalvelut ja koordinoi Business Tampereen palveluita paikallisten yritysten tarpeisiin.
		❖ Vuoden 2026 painopisteinä ovat mm yritysjäyden promoaminen, nuorten yrittäjyys, kansainvälisten osajien integroituminen yrityksiin
		❖ Kansainvälisyys sekä elinkeinoissa ja matkailussa
		❖ Yritysten kasvun mahdollistaminen
	❖ Toteuttaa elinkeino- ja matkailuohjelman tavoitteita kaupungille	❖ Viestinnässä yritysmönteisen ja elinvoimaisen kaupunkikuvan vahvistaminen
		❖ Kaupunkistrategian ja seudullisen elinkeinostrategian uusimisen myötä yhtiö aloittaa elinkeino- ja matkailuohjelman uudistamisen.
		❖ Kansainvälisten yritysten houkuttelu
❖ Keskeisten uusien alueiden (Saarenmaa, Lamminrahka, Tarastenjärvi) edistäminen		❖ Suurteollisuusalueen hyödyntäminen nimellisessä tarkoituksessa (Saarenmaa ja Taraste)
		❖ Ajantasaiset yritysalueiden markkinointimateriaalit

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa	❖ Tiivis yhteistyö yrittäjien, yrittäjäyhdistysten ja Business Tampere Oy:n kanssa	❖ Monikanavaisen viestinnän tekeminen ja jakaminen kaikkien kanavissa
		❖ Yhteiset tapahtumat, koulutukset ja sitä kautta yritysten kansainvälistymisen ja kasvun innovointi
	❖ Edistää tapahtumatalouden ja matkailun kehittymistä	❖ Luontokohteiden viestinnän kehittäminen
		❖ Kv matkailijoille suunnatut palvelut yksin ja yhdessä Lakeland Villages yhteistyökumppanien kanssa
		❖ Kylien innostaminen tapahtuma- ja matkailuyhteistyöhön
		❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen
❖ Ajantasainen vastuullisuusverkkosivusto		
❖ VisitKangasala neuvoa kestäväan matkailun tuottamisessa		
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	❖ Teemme hyvää yhteistyötä muiden konserniyhtiöiden kanssa.
		❖ Tuomme osaltamme tietoa ja työkaluja elinvoimaisen ja palveluaittiin kaupungin toimintaympäristöön

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy 100,00 %		
❖ Yhtiö tuottaa in-house-yhtiönä kaupunkikonsernille laadukkaita ja kustannustehokkaita palveluita ❖ Yhtiö kehittää ja innovoi sekä olemassa olevia että	❖ Osinko omistajalle 100 000 euroa	❖ Osinkotavoite saavutetaan lisäämällä asiakkaita ja seuraamalla taloutta.
	❖ Laadukkaat palvelut kaupunkikonsernille kilpailukykyiseen hintaan	❖ Tuotamme neuvotellut ja tilatut palvelut
		❖ Pidämme kustannukset ja hinnat kilpailukykyisinä tasapainottamalla liikevaihtoa sopivalla määrällä ulkopuolisia asiakkaita.

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
tulevia kiinteistöalan palveluiden muotoja kaupunkikonsernin tarpeisiin.	❖ Ydintoimintojen tuottavuuden ja tehokkuuden parantaminen	❖ Eri toimintojen tuottavuutta tasapainotetaan
	❖ Vapaana olevien liike- ja toimitilojen aktiivinen markkinointi	❖ Timanttikorttelin liiketilojen markkinointia lisätään
		❖ Muita käytettävissä olevia liiketiloja markkinoidaan pääasiassa verkossa
	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen	❖ Toteutamme sitoutuneesti Ekokompassisertifikaatin periaatteita toiminnassamme
		❖ Kehitämme edelleen kiertotalousprosesseja (mm. Uudistettu kattavampi kierrätyspiste huollon toimipisteelle)
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	❖ Käyttöön otetaan mm. kehittyneempiä kalusto- ja varastohallintatyökaluja näiden seurantaan

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasalan Lämpö Oy 100,00 %		
❖ Taloudellisesti tuotettua puhdasta energiaa luontosa säästämällä ja kestävästi tulevaisuutta ajatellen	❖ Osinko omistajalle 280 000 euroa	❖ Talouden suunnittelu ja seuranta
	❖ Vuonna 2026 lisäosinko 200 000 euroa edellisten tilikausien tuloksesta	❖ Osinko maksetaan keväällä ja lisäosinko syksyllä
	❖ Uusien innovatiivisten toimintatapojen ja yhteistyömuotojen selvittäminen	❖ Selvitetään hukkalämpöjen hyödyntämismahdollisuutta
	❖ Tehokas lämmöntuotanto	❖ Parannetaan kaukolämmön jäähdytystä opastamalla ja neuvomalla asiakkaita
	❖ Mahdollisimman korkea kotimaisuusaste	❖ Käytetään kotimaisia polttoaineita biolämpölaitoksilla
	❖ Osallistuminen uusien merkittävien alueiden kehittämiseen	❖ Osallistutaan Saarenmaan alueen energihuollon suunnitteluun liikelähdöllisin periaattein

	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraalluutta edistäen	❖ Fossiilisten polttoaineiden käyttöä vähennetään asteittain kaukolämmön hintakilpailukykyä vaarantamatta.
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	❖ Jatkuva parantaminen on osa jokapäiväistä yrityskulttuuria. Tehokas lämmöntuotanto hyödyttää koko kaupunkikonsernia.

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasalan Oksakiinteistöt Oy 100,00 %		
❖ Rakennusten vuokraaminen Pirkanmaan hyvinvointialueelle, niiden ylläpito ja myynti	❖ Osinko omistajalle 400 000 euroa (tuottovaade 6 %, osingonmaksukyky tarkentuu toimintavuoden aikana)	❖ Vuokralaiset jatkavat tiloissa
	❖ Yhtiön toiminnan käynnistäminen	❖ Toimitusjohtaja käynnistää yhtiön operatiivisen toiminnan hallituksen tuella

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasalan Parkki Oy 100,00 %		
Yhtiö omistaa pysäköintilaitoksen keskustassa, joka vastaa monipuolisesti pysäköintitarpeisiin.	❖ Kangasalan kaupunki maksaa yhtiölle ostopalvelusopimuksen mukaisesti enintään 570 000 euroa siitä, että pysäköintipaikkoja (ei velvoitepysäköintipaikkoja) luovutetaan kaupunkilaisten käyttöön maksutta 3 tunnin (h) ajaksi.	❖ Yhtiö luovuttaa paikkoja kasvavalle määrälle asiakkaita vuosittain.
	❖ Pysäköintilaitoksen monipuolinen hyödyntäminen	❖ Yhtiö mukana mm. yrittäjien markkinoilla tarjoamassa markkinavieraille ilmaista pysäköintiä.
	❖ Käyttöasteen nostaminen	❖ Pysäköintimäärät yli kaksinkertaistettu vuosien 2022-2024 aikana (59 962 -> 139 000 alkanutta pysäköintiä)

	❖ Korkea asiakastyytyväisyys	❖ Asiakasreklamaatioita 0 kpl (1-6/2025). Positiivista palautetta mm. Uimahallin käyttäjiltä.
	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistään	❖ Parkki edistää hiilineutraaliutta monin tavoin, mm. ölykkäillä latausasemilla, aurinkopaneeleilla, liiketunnistimilla ohjatuin ledivalaistuksin sekä viherkatolla.
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	❖ Yhtiöllä aktiivisesti käynnissä toimenpiteet vuosittaisen energiankulutuksen optimoimiseksi.

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasalan Uimahalli Oy 100,00 % 		
Kuohu toimii virkistyskeskukseksi, joka tuottaa monipuolisia liikuntapalveluja eri asiakasryhmille sekä edistää hyvän uimataidon saavuttamista. Kuohu on merkittävä osa asiakkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa.	❖ Kaupungin konsernituki enintään 1 160 000 €	❖ Lippujen hintoja arvioidaan vuosittain huomioiden kustannustason nousu, saneeraustarpeet, yhtiön taloudellinen tilanne, seudullinen kilpailu ja kohtuullisuus.
	❖ Talouden hoitaminen ja tilojen hyödyntäminen siten, että uimahallin omarahoitusosuus on mahdollisimman suuri.	❖ Allastiloja vuokrataan mahdollisimman paljon huomioiden myös yksittäiset asiakkaat
	❖ Asiakasmäärä yli 200 000	❖ Toimintaan, asiakastyytyväisyyteen ja markkinointiin panostetaan
		❖ Kiinteistön korjauksia tehdään talouden sallimissa puitteissa
	❖ Korkea asiakastyytyväisyys	❖ Asiakkaita houkutellaan uimahalliin laadukkaalla ohjatun toiminnan, tilojen siisteyden, tapahtumien ja markkinoinnin avulla.
		❖ Toimintaa kehitetään jatkuvasti ja asiakkailta pyydetään palautetta
		❖ Kiinteistö pidetään hyvässä kunnossa
	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistään	❖ Yhtiöllä on Ekokompassi-sertifikaatti, jonka tiimoilta ympäristöasioita edistetään resursien sallimissa puitteissa.
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	❖ Laajennamme vastuullisuusraportointia ja siihen liittyviä toimenpiteitä

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasalan Vesi Oy 100% 		
Kangasalan Vesi Oy johtaa laadukasta talousvettä asiakkaille ja huolehtii jäteveden johtamisesta puhdistettavaksi turvallisesti	❖ Osinko omistajalle vuoden 2024 pääomantuottotasolla 200 000 euroa. Osingonmaksukyky tarkentuu ensimmäisen toimintavuoden aikana.	❖ Vastuullinen taloussuunnittelu ja -toteutus sekä osinko maksetaan omistajalle tuloksen ja maksukyvyn mukaan
	❖ Yhtiömuotoisen toiminnan hallittu ja vakaa aloittaminen	❖ Liiketoiminta on aloitettu 1.1.2025. Keskitytään ydintoimintojen ja toimintaprosessien hallittuun käyttöönottoon ja kehittämiseen.
	❖ Strategian laatiminen	❖ Strategia on valmis ja huomioidaan tulevassa toiminnassa
	❖ Tiivis yhteistyö kaupungin eri toimintojen kanssa	❖ Tehdään tiivistä yhteistyötä kaupungin eri palvelualueiden ja konsernin yhtiöiden kanssa
	❖ Valmistautuminen jätevesien johtamiseen Viinikanlahden sijaan Sulkaavuoreen puhdistettaviksi	❖ Vastuullinen taloussuunnittelu ja yhteistyö jatkuu Tampereen Seudun Keskuspuhdistamon ja Tampereen Veden kanssa. Toiminta alkoi 16.9.2025.
	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen	❖ Verkostorakentamisessa ja -saneerauksissa käytämme vähemmän ympäristöä kuormittavia menetelmiä. Edistämme osaltamme yhteisrakentamista kaupungin kanssa.
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	❖ Kehitämme vesihuollon toimintoja osana kaupunkikonsernia osallistumalla yhteistyöhankkeisiin

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasala-talo Oy 100,00 % 		
Kangasala-talo on tunnettu, monipuolinen ja houkutteleva tapahtumapaikka. Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä.	❖ Kaupungin konsernituki kulttuuri- palveluiden tuottamiseen enintään 260 000 euroa	❖ Järjestetään salin puolella liiketoimintaa, jossa liikevaihto kattaa noin 60 % tulorahoituksesta, täydentäen konsernitukea
	❖ Kaupungin konsernituki museopalveluiden tuottamiseen enintään 260 000 euroa	❖ Järjestetään kaksi vaihtuvaa näyttelyä, tavoitellen VOS-säännösten mukaista taloudellista nollatulosta, yhdessä liikevaihdon ja konsernituen kanssa.
	❖ Kaupungin vuokratuki enintään 363 000 euroa	❖ Vuokratuki kattaa vuokratulot
	❖ Kangasala-talon yhteiskävijätavoite 55 000 asiakasta, josta museon tavoite 12 000 kävijää	❖ Salin tapahtumat, elokuvat ja ravintola keräävät suurimman asiakasvirran. Järjestämällä kiinnostavia sisältöjä ja satoja tilaisuuksia tavoite saavutetaan.
		❖ Taidemuseon kävijätavoitteen noustessa, etsitään uusia keinoja tavoitteen saavuttamiseksi. Markkinoinnin tai ilmapäivien lisääminen näkyy kassassa, joten ryhmämyynnin tehostaminen on yksi avain. Hallitus työstää toimenpiteitä.
	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen	❖ STF-ohjelman ja Ekokompassisertifikaattien toteuttaminen
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	❖ Kehitämme jatkuvasti tapahtuma- ja näyttelysisältöjä sekä asiakaskokemusta kaikilla liiketoiminnan tasoilla

Kehittämisisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
KOY Kangasalan Säästökeskus 64,60 %		
Kiinteistön ylläpito ja kehittäminen kustannustehokkaasti	❖ Toiminnan ylläpitäminen kiinteänä osana kulttuurikorttelia	❖ Laadukkaalla kunnossapidolla pidämme kiinteistön kiinteänä osana kulttuurikorttelia
	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen	❖ Yhtiöllä rajalliset kasvun mahdollisuudet. Hiilineutraaliutta tavoitellaan mm. energiatehokkuuden parantamisella.
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	❖ Yhtiöllä käynnistymässä automaation saaneeraus ja huoltotoimenpiteet mm. energiatehokkuuden parantamiseksi.

Kaupungin omistusosuus -% Kehittämisisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
KOY Taloherttua 100,00 % 		
Yhtiö tarjoaa monipuolisia vuokra-asuntoja, asuntoja ja liike- ja toimitiloja Kangasalla.	❖ Osinko omistajalle 20 000 euroa	❖ Osinkotavoite saavutetaan huolellisella taloudenpidolla
	❖ YH-Kodeilta kaupungin saama osinkotuotto kohdennetaan avustuksena uusien rakennuskohteiden rahoitukseen	❖ Toteutetaan ohjaamalla osuus mm. Timanttikorttelin rakennuttamiseen
Yhtiö rakentaa vuokratasoltaan kohtuuhintaisia asuntoja.	❖ Keskustan Timanttikorttelin rakennuttaminen	❖ Timanttikortteli valmistunee Taloherttuan osalta heinäkuussa 2026. Tuetaan rakennuttamisprosessia varaamalla loppuvaiheeseen ja vastaanottoon riittävästi resursseja ja aloittamalla uusien kotien markkinointi oikea-aikaisesti.
Kiinteistöjä peruskorjataan, uudistetaan, jalostetaan ja luovutaan tarvittaessa.	❖ Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen lisääminen seudullisen MAL-sopimuksen mukaisesti	❖ Kaavoitamme seuraavaksi Ranta-Koiviston alueelta omaa kohdekantaamme nyky aikaan
		❖ Neuvottelemme seuraavista rakennustonteista hyvien yhteyksien varrelta

	❖ Kilpailukykyinen asuntotarjonta: Yhtiön tulo-rahoitus riittää kattamaan rahoituskulut ja vuosittaiset vuokra-asuntojen peruskorjauskulut	❖ Kohdekannan tasapainotusta jatketaan Kuhmalahti-Sahalahti -alueella
	❖ Toiminnallinen käyttöaste 97 %	❖ Tavoite saavutetaan markkinointipanos-tuksia lisäten, kiinteistökannan sopeutta-mistoimenpiteitä lisäten ja kaavoituksella.
	❖ Vuokra-asumisen tehokas markki-nointi	❖ Seurataan Vuokraoven saavuttavuutta ja jatketaan somen hyödyntämistä markki-nointiin. Lisäksi tehdään muita harkittuja panostuksia näkyvyyteen.
	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraa-liutta edistään	❖ Jatketaan Ekokompassi-sertifikaatin ta-voitteita
		❖ Käytössä jo mm. yhteiskäyttösähköauto asuntoesittelyille ja asuntotarkastuksille sekä hiilidioksidivapaa kiinteistösähkö
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jat-kuvan parantamisen periaatteella	❖ Käymme läpi toimintojamme ja paran-namme mm. asunnonvuokrausprosessia

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
KOY Kangasalan Timantti 100,00 %		
Keskustakorttelin kehittämi-nen ja rakennuttaminen ti-manttikorttelisuunnitelman mukaisesti	❖ Yhtiön aloittaa timanttikorttelin toi-minnan laadukkaana keskustan uu-tena kokonaisuutena	❖ Timanttikortteli-hanke valmistumassa
	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraa-liutta edistään	❖ Hankkeella Kuntarahoituksen vihreä ra-hoitus, suunnittelu ja toteutus hiilineut-raaliutta edistään.
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jat-kuvan parantamisen periaatteella	❖ Yhtiö aloittaa toiminnan laadukkaana keskustan kiinnekohtana

Kehittämisisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
KOY Vatialan Kasarminportti 59,60 %		
Kiinteistön tilat ovat omistajien ja yritystilasopimuksella olevien yrittäjien käytössä.	❖ Kiinteistön omistusratkaisu saatetaan päätökseen nykyisen sopimus-kumppanin kanssa	❖ Yhtiö avustanut lähtötietojen toimittajana omistusjärjestelyistä käytäviä neuvotteluja
	❖ Kiinteistön kunto säilytetään hyvänä	❖ Kunnossapito budjetin mukaan

Kehittämisisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Pirkanmaan Laatusännöinti Oy 100,00 %		
❖ Laadukkaan asiakaskokemuksen tarjoava ja asiakkaan kiinteistöomaisuuden arvoa kasvattava palvelu-organisaatio. ❖ Yhtiö kehittää omistaja-arvoa pitkäjänteisesti siten, että yrityksen arvo kasvaa.	❖ Osinko omistajalle 80 000 euroa	❖ Kasvatamme liikevaihtoa ja -toimintaa, joka mahdollistaa kannattavuuden ja osingonmaksukyvyn.
	❖ Ydintoimintojen tuottavuuden ja tehokkuuden parantaminen	❖ Toteutamme prosessit myös kiinteistöhuol- lolle ja siivouspalveluille toiminnan tehostamiseksi
	❖ Uusien asiakkaiden hankkiminen	❖ Panostamme kiinteistöhuollon ja siivous- palveluiden markkinointiin
	❖ Korkea asiakastyytyväisyys	❖ Toteutamme laatukierroksia ja asiakastyy- tyväisyyskyselyitä, joilla varmistamme kas- vavan asiakastyytyväisyyden.
	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraa- liutta edistäen	❖ Panostamme vastuullisuuteen toiminnas- samme ja otamme käyttöön VSME-stan- dardin
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatku- van parantamisen periaatteella	❖ Teemme yhteis- ja kehitystyötä eri sidosryh- mien kanssa

4.3 Sivistyskeskus

Vastuuhenkilö: hyvinvointijohtaja Kati Halonen

21.10.2025

	TP 2024	TA 2025	TA 2025 muutokset	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Sivistyskeskus							
Toimintatulot	4 850 776	3 652 148		3 652 148	3 597 681	3 669 635	3 743 028
ulkoiset	4 850 776	3 652 148	0	3 652 148	3 597 681	3 669 635	3 743 028
Toimintamenot	-85 482 012	-88 241 706	0	-88 241 706	-90 811 303	-93 610 891	-95 228 599
ulkoiset	-62 443 544	-65 208 937	0	-65 208 937	-68 683 206	-71 293 642	-72 718 415
sisäiset	-23 038 468	-23 032 770		-23 032 770	-22 128 097	-22 317 249	-22 510 184
Toimintakate	-80 631 236	-84 589 558	0	-84 589 558	-87 213 622	-89 941 256	-91 485 571
Poistot ja arvonalentumiset	-994 553	-1 176 016		-1 176 016	-1 212 971	-1 166 670	-1 459 976

Toimintaympäristö

Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat ensisijaisesti valtuuston hyväksymät Kangasalan kaupunkistrategia sekä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma. Muina sitovina ohjauselementteinä ovat toimialan lait, asetukset, määräykset ja säädökset sekä useat Tampereen kaupunkiseudun tiekartta- ja ohjelmakokoukset. Sivistyskeskus kehittää omaa toimintaansa myös useilla sisäisillä kehittämissuunnitelmissa. Toiminnan kehittämisessä hyödynnetään tekoälyä opetuksen, oppimisen ja hallinnollisten prosessien tukemisessa muun muassa sisällöntuotannossa, visualisoinnissa, tiedon saatavuuden parantamisessa, tiedon analysoinnissa ja dokumenttien käsittelyssä.

Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yhteinen, koko kaupunkiorganisaatiota koskeva poikkihallinnollinen tehtävä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatiosta vastaa sivistyskeskus. Työtä tehdään yhdessä Pirkanmaan hyvinvointialueen ja muiden sidosryhmien kanssa.

Palvelukeskus tuottaa monipuolisia varhaiskasvatus-, esiopetus-, opetus- ja koulutus- sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluja jatkuvasti muuttuvassa ja tulevaisuuteen suuntautuvassa toimintaympäristössä. Palveluilla edistetään kaupungin elinvoimaisuutta ja kaupunkilaisten hyvinvointia, mahdollisuuksia virikkeeseen vapaa-aikaan ja monipuoliseen osallistavaan toimintaan. Palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti ja niitä ylläpidetään sekä kehitetään yhteistyössä asukkaiden, sidosryhmien, muiden palvelukeskusten ja yleishallinnon kanssa. Palvelukeskus huolehtii nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminnasta ja niiden toimintaedellytyksistä. Kaikki palvelukeskuksen palvelualueet tekevät yhdyspintatyötä Pirkanmaan hyvinvointialueen ja sen palvelulinjojen kanssa. Yhdyspintatyöllä varmistetaan palveluiden yhteensovittaminen ja kuntalaisten ehjät palvelupolut.

Sivistyskeskuksen hallinnon toimintaympäristön merkittävä muutos on siirtyminen Timantti -korttelissa sijaitseviin toimitiloihin keväällä 2026.

Hallinto- ja talouspalvelut vastaavat palvelukeskuksen yleishallinnosta, johon sisältyy erityisesti toimielintyöskentelyn ja päätöksenteon operatiivinen organisointi sekä yleinen taloushallinto. Hallinto- ja talouspalvelut vastaavat sivistyskeskuksen hallinnon ja talouden prosessien kehittämisestä.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluiden palvelualue sisältää päiväkotitoiminnan, esiopetuksen, esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen, yksityisen varhaiskasvatuksen ja ostopalvelut sekä lasten hoidon tuet. Yhteistyössä opetus- ja koulutuspalveluiden kanssa toteutetaan joustavaa esi- ja alkuopetusta, Oksa-toimintaa.

Opetus- ja koulutuspalveluiden palvelualue sisältää perusopetuksen, koululaisten iltapäivätoiminnan sekä lukiokoulutuksen. Kaupungissa järjestettävästä toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta vastaa Tampereen seudun ammattiopisto Tredu, jonka isäntäkuntana toimii Tampereen kaupunki. Tredu vastaa myös tutkintoon valmentavasta koulutuksesta (tuva), mutta ostaa erillissopimuksilla Kangasalan opetus- ja koulutuspalveluilta tuvan valinnaisiin koulutusosiin kuuluvia perusopetuksen päättöarviointia ja lukiokoulutusta.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden palvelualueeseen kuuluvat hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut ja nuorisopalvelut sekä taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö. Vapaan sivistystyön palveluja tuottaa Valkeakoski-opisto. Taiteen perusopetuspalvelut hankitaan alueella toimivien taideoppilaitosten ja Valkeakoski-opiston kautta. Yhteistyötä palvelujen järjestämisessä tehdään myös järjestöjen sekä mm. kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden kuten Kangasala-talon, uimahalliyhtiön ja jäähalliyhtiön kanssa.

Painopistealueet

Sivistyskeskuksen strategisiksi tavoitteiksi vuodelle 2026 on valittu:

3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset
4. Kasvun ja oppimisen edelläkävijä
5. Liikkuva ja harrastava Kangasala
6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö

Toiminnalliset tavoitteet on johdettu suoraan strategisista tavoitteista ja niillä edistetään myös kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman 2022-2025 tavoitteiden saavuttamista. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma on päivitettävänä ja suunnitelma tuodaan päätöksentekoon vuoden 2026 alussa.

Edellisen valtuuston 14.3.2022 § 19 hyväksymät hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman keskeiset tavoitteet valtuustokaudelle 2022-2025 olivat:

1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen
2. Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen
3. Arjen hyvinvoinnin tukeminen
4. Turvallisen ja viihtyisän arkiympäristön rakentaminen

Nämä tavoitteet yhdessä kaupunkistrategian tavoitteiden kanssa muodostavat pohjan painopistealueille ja konkreettisille toimenpiteille, joita sivistyskeskuksen palvelualueilla valtuustokauden aikana toteutetaan.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut: Lapsille turvataan laadukas varhaiskasvatus ja esiopetus monipuolisilla ja muuntuvilla lapsen oppimisympäristöillä, osallisuuden mahdollistavalla toimintakulttuurilla, osaavalla ja kehittämishaluisella henkilöstöllä sekä hyvällä palveluasenteella. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa lapsista kasvaa ja kehittyy juurensa tuntevia, itsetunnon tunteita sekä tulevaisuuteen suuntautuvia. Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluissa toimintakauden toiminnallisena tavoitteena on yhteisöllisyyden vahvistaminen. Kangasalan esiopetuksen opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2025 ja vuonna 2026 vahvistetaan perusopetuslain muutosten mukaisesti lapsen oppimista ja esiopetukseen osallistumisen tukea. Tuen vaikuttavuutta arvioidaan keväällä 2026. Valssin (kansallinen laadunhallintajärjestelmä) käyttöä laadunarvioinnin välineenä jatketaan varhaiskasvatussyksiköissä. Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmän eVaka toiminnallisuuksien käyttöönottoa jatketaan ja edelleen kehitetään prosesseja. Vuonna 2026 tavoitteena on ottaa käyttöön asiakkaille ehdottava esiopetusprosessi (esiopetuspaikka määräytyy koulupolun mukaisesti) sekä huolehtia eVakan asiakirjojen arkistointiprosesseista Kangasalan kaupungin päätösten mukaisesti.

Talousarvioesityksessä varaudutaan oppimisen tuen uudistukseen, palvelusetelikustannusten kasvuun sekä leasing -kustannusten kasvuun uusien varhaiskasvatussyksiköiden osalta.

Joustavan esi- ja alkuopetuksen Oksaluokkatoimintaa jatketaan kaikissa yksiköissä yhteistyössä opetus- ja koulutuspalveluiden kanssa.

Opetus- ja koulutuspalvelut: Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijänä Kangasalan kouluilla tehdään pitkäjänteistä työtä. Visiomme mukaisesti kasvatamme hyvinvoivia tulevaisuuden osajia. Kasvatuksella, opetuksella ja koulutuksella rakennamme tulevaisuuden yhteiskuntarauhaa.

Kasvatamme juurensa tuntevia, itsetunnon tunteita ja tulevaisuuteen suuntautuvia lapsia ja nuoria, huomioimme hyvän ja vaalimme keskinäisen kunnioittamisen ilmapiiriä. Mahdollistamme lapsille ja nuorille aktiivisen toimijan roolin, joka kautta oppimisen ilo ja osallisuuden kokemukset kasvavat. Kohtaamme jokaisen yksilönä ja varmistamme oikeuden hyvään kasvuun ja oppimiseen.

Henkilökunta osallistuu aktiivisesti kehittämissankkeisiin ja koulutuksiin määrärahojen puitteissa. Opetus- ja koulutuspalveluissa valitaan omat kehittämisen painopistealueet jokaiselle lukuvuodelle. Niissä huomioidaan myös talousarviotavoitteet. Lukuvuonna 2025–2026 kehittämiskohteina ovat:

- Oppimisen tuki – uudistuksen jalkauttaminen ja kehittäminen
- Perustaitojen painottaminen oppimisessa: matemaattiset taidot ja lukeminen ja kirjoittaminen
- Oppimisen merkityksellisyyden ja mielekkyyden korostaminen ja sitä kautta kouluun kiinnittymisen vahvistaminen

Talousarvioesitykseen sisältyy mm. lakiuudistuksiin ja oppilasmäärään kasvuun liittyviä uusia vakanssiesityksiä, joita on avattu tarkemmin kohdassa henkilöstömuutosesitykset.

Talousarvioesitys pitää sisällään myös ICT-palveluiden, leasingkulujen ja oppimateriaalimäärärahojen lisäämistä. Oppivelvollisuuslain laajennettua seudulla aletaan järjestää yhteisesti aikuisten perusopetusta. Talousarvioesityksessä on varauduttu myös kasvaneisiin oppilaskuljetuskustannuksiin.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut: Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut edistää kaupunkilaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia tarjoamalla monipuolisia itsensä kehittämisen, sivistämisen ja harrastamisen mahdollisuuksia.

Palvelualueelta koordinoidaan kaupungin hyvinvointityötä, Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallia sekä lasten ja nuorten kasvun, osallisuuden ja hyvinvoinnin tukemiseksi käynnistettyä Oksalla yhdessä -mallia. Vastuu osallistuvan budjetoinnin prosessista on myös palvelualueella.

Palvelualue tuottaa maksuttomia tapahtumia eri kohderyhmille, toteuttaa julkisen taiteen Lumoava Kangasala -ohjelmaa, vaalii paikallista kulttuuriperintöä ja mahdollistaa monipuolisia harrastusmahdollisuuksia eri ikäisille kaupunkilaisille arjen hyvinvoinnin tukemiseksi sekä yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistämiseksi. Kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutetaan yhteistyössä opetus- ja koulutuspalveluiden kanssa tavoitteena taata lapsille ja nuorille yhdenvertaiset mahdollisuudet kulttuurin ja taiteen kokemukseen. Hyvinvoinnin ja kasvun tukeminen kohdistuu sekä yksilöihin että yhteisöihin. Palvelualueen toiminta mahdollistaa myös elinikäisen oppimisen.

Palveluiden tuotannossa tehdään yhteistyötä kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden kanssa sekä muiden alan toimijoiden kanssa, yhdistykset ja seurat mukaan lukien. Palveluiden kehittämisessä toimintaympäristön ja -kulttuurin muutoksia seurataan aktiivisesti.

Talous- ja tuottavuusohjelma

Vuoden 2026 tulo- ja menokehyksen yhteydessä ei annettu erillistä ohjetta talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden jatkamisesta. Aiemmin tehdyt päätökset talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteistä ovat pitkävaikutteisia ja niiden toteutumista seurataan puolivuosi- ja tilinpäätösraportoinnissa. Lisäksi palvelukeskuksissa jatketaan tulo- ja menorakenteiden analysointia sekä tuottavuuden parantamistoimenpiteiden suunnittelua ja toteutusta tiedolla johtaen.

Henkilöstömuutosesitykset

Perusopetuslain ja esiopetuksen opetussuunnitelma määräysmuutosten vuoksi oppimisen tuki on uudistunut 1.8.2025 alkaen. Tuen järjestämiseksi uuden lain mukaisesti varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelujen talousarvioesitykseen sisältyy kolme vakanssiesitystä. Esiopetuksen ryhmä- ja lapsikohtaisen tuen vahvistamiseen esitetään yhtä konsultoivan erityisopettajan ja kahta avustajan toimea.

Perusopetuslain ja perusopetussuunnitelman määräysmuutosten vuoksi oppimisen tuki on uudistunut 1.8.2025 alkaen. Tuen järjestämiseksi uuden lain mukaisesti tulee perustaa 4 erityisluokanopettajan virkaa, muuttaa 5 määräaikaista vakanssia viroiksi sekä lisätä erityisopetustunteja 50 vuosiviikkotuntia. Myös opinto-ohjausta tulee perusopetuksessa vahvistaa 0,5 opinto-ohjaajaresurssin lisäyksellä. Lukiolaikiin ja lukion opetussuunnitelmaan on tullut myös oppimisen tukeen liittyviä muutoksia. Nämä edellyttävät lukion erityisopetusresurssin lisäystä, joten lukiolle perustetaan erityisopettajan virka. Lukioon tulee lisätä myös opetusresurssia tukiopetustuntien mahdollistamiseksi. Oppimisen tuen muutokset aiheuttavat myös koulutustarvetta, joten henkilöstön koulutukseen lisätään määrärahoja.

Lamminrahkan kasvu edellyttää rehtorin, luokanopettajan, erityisluokanopettajan ja 3 koulunkäynninohjaajan vakituisen vakanssin perustamista, Vatialaan palautetaan apulaisrehtorin virka ja Pitkäljärevelle perustetaan apulaisrehtorin virka koulun kasvettua pysyvästi. Tehtävät täytetään kun oppilasmäärän kasvu sitä edellyttää. Maahanmuuttajien määrän kasvettua valmistavan opetuksen ryhmiä muodostuu vähintään kaksi joka vuosi, joten on tarkoituksenmukaista perustaa valmistavan opetuksen/S2-opettajan vakituinen vakanssi yläkouluun. Kieliohjelma on kasvanut siten, että perusopetukseen tulee perustaa espanjan kielen vakituinen vakanssi ja lukiossa aletaan lisätä kielten opetusta.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelujen talousarvioesitykseen sisältyy 3 uutta vakanssiesitystä ja opetus- ja koulutuspalveluiden 23 uutta vakanssia. Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen talousarvioesitykseen lisätään yhden nuorisohjaajan vakanssin täyttämisen määräraha.

Investointiosa 2026-2028

Alkuvuodesta 2025 käyttöön otetun Ruutanan uuden koulun kalustaminen jatkuu vuonna 2026 kuten myös Pikkolan päiväkodin kalustaminen. Harjunsalon päiväkodin a-rakennuksessa varhaiskasvatuksen toiminta päättyy vanhan Omenatarhan päiväkodin remontin valmistuttua tammikuussa 2026 (nimi muuttuu tuolloin Pikkolan päiväkodiksi). Toiminta Harjunsalon b-rakennuksessa jatkuu normaalisti. Liukusialan koulun peruskorjauksen kalustaminen ajoittuu talousarviovuodelle 2026. Sivistyskeskuksen investointeihin on vuoden 2026 talousarvioesityksessä varattu 771 000 euroa. Investoinnit sisältävät irtaimen käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen hankintoja.

STRATEGISET TAVOITTEET

Kaupungin yhteiset strategiset tavoitteet vuonna 2026:

3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset

6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö

	3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset
	4. Kasvun ja oppimisen edelläkävijä
	5. Liikkuva ja harrastava Kangasala
	6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite
3.4	Vahvistamme terveyden vaalimista
4.5	Mahdollistamme oppimisen kaiken ikäisille
5.1	Edistämme kaupungin liikuntamahdollisuuksia sisällä ja ulkona
6.4	Korostamme osaamisen johtamista ja osaamistarpeiden ennakointia

Tehokkuusmittarit

Tehokkuusmittarit	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut, nettomenot €/0-6 -vuotias asukas	11 836	12 079	12 744	13 316	13 660
Opetus- ja koulutuspalvelut nettomenot €/oppilas	10 485	10 987	11 534	11 883	12 085
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, nettomenot €/asukas	185	188	201	201	201

Tehokkuusmittarit laskettu kaikista kustannuksista (sisältää ulkoiset ja sisäiset).

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Varhaiskasvatus – ja esiopetuspalvelut					
Kunnallisessa varhaiskasvatuspalveluissa olevien lasten määrä (pk+pph+avoin+ostopalvelu+ esiop. täydentävä vaka)	1 395	1 480	1 460	1 440	1 420
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä (yksit. hoid. tuki ja palveluseteli)	437	450	470	490	510
Esiopetuksessa olevien lasten määrä	349	350	340	330	320
Opetus- ja koulutuspalvelut					
Perusopetuksessa ja valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden määrä 1-9 lk	3 855	3 890	3 800	3 800	3 800
Lukiokoulutuksessa opiskelevien määrä (ei sisällä kaksoistutkintoa)	451	450	450	450	450
Kaksoistutkintoa (ammatillinen perustutkinto ja ylioppilastutkinto) opiskelevien määrä	72	75	70	70	70
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut					
Kirjaston lainaukset, kpl (sis. e-lainaukset)	671 316	630 000	685 000	690 000	695 000
Kulttuuripalveluiden järjestämät ja koordinoimat tapahtumat (ml.näyttelyt) / kävijämäärät	68/ 38 317	36/ 34 000	36/ 34 000	36/ 34 000	36/ 34 000
Liikuntaryhmien määrä ja ryhmien osallistujamäärä	29/437	35/550	33/500	33/500	33/500
Nuorisotilojen (4) käyntimäärät ja liikkuvan nuorisotyön kohtaamiskerrat (Kyläkolli)	12 577 7 316	12 000 7 000	12 000 7 000	12 000 7 000	12 000 7 000
Liikunta-avustukset, €	172 000	172 000	172 000	172 000	172 000
Nuorisovastukset, €	54 306	53 000	48 400	48 400	48 400
Kulttuuriavustukset, €	37 450	41 500	41 500	41 500	41 500
Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta edistävät avustukset, €	41 640	41 600	46 000	46 000	46 000

Informatiiviset tunnusluvut	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Taiteen perusopetuksen oppilasmäärä	333	310	340	340	340
Kansalaisopiston kurssit / kurssien osallistujamäärä	342 / 4 279	330 / 4 000	330/ 4 000	330/ 4 000	330/ 4 000
Sivistyskeskuksen palkkaa saava henkilöstö, lkm (keskiarvo)	909	900	926	926	926
Sivistyskeskuksen nettokustannukset/euroa/asukas	2 374	2 439	2 493	2 526	2 520

Eurotunnusluvut laskettu kaikista kustannuksista (sisältää ulkoiset ja sisäiset).

Väestö (tilastointipäivä 31.12.)

Väestöennuste perustuu kaupungin laatimaan omaan ennusteeseen (päivitetty 06/2025)

31.12.	TA2026-TS2028
2024	33 951 virallinen
2025	34 685 ennuste
2026	34 990 ennuste
2027	35 600 ennuste
2028	36 300 ennuste

4.4 Tekninen keskus

Vastuuhenkilö: elinympäristöjohtaja Sirkku Malviala

Talous

13.10.2025

Tekninen keskus	TP 2024	TA 2025	TA 2025 muutokset	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatulot	30 133 672	28 632 896		28 632 896	26 804 733	27 666 479	28 132 201
ulkoiset	7 335 145	7 000 000	0	7 000 000	6 138 000	6 851 000	7 165 000
sisäiset	22 798 528	21 632 896		21 632 896	20 666 733	20 815 479	20 967 201
Toimintamenot	-29 790 676	-33 582 539	0	-33 582 539	-34 208 095	-34 383 559	-35 062 533
ulkoiset	-27 125 331	-31 059 000	0	-31 059 000	-31 804 821	-31 940 917	-32 579 736
sisäiset	-2 665 345	-2 523 539		-2 523 539	-2 403 274	-2 442 642	-2 482 797
Toimintakate	342 996	-4 949 643	0	-4 949 643	-7 403 362	-6 717 079	-6 930 332
Poistot ja arvonalentumiset	-10 829 673	-9 701 945		-9 701 945	-8 945 948	-9 821 906	-10 488 026

Toimintaympäristö

Teknisen keskuksen toimintaa ohjaa ensisijaisesti Kangasalan kaupunkistrategia. Lisäksi toimintaa ja tavoitteita ohjaavat monet eri tasoiset säännökset ja kaupungin sekä Tampereen kaupunkiseudun ohjelmat ja tiekartat. Niitä ovat muun muassa kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma, osallisuus- ja vuorovaikutussuunnitelma, maapoliittinen ohjelma, kaupunkiseudun rakennesuunnitelma, kaupungin hyväksymä MAL-sopimus ja Hiilineutraali ja energiatehokas Kangasala 2030 -tiekartta. Tavoitteena on hyväksyä kaupungin oma Lumo-ohjelma vuoden 2025 lopulla, jotta myös sitä voidaan toteuttaa vuonna 2026.

Tekninen keskus osaltaan kehittää ja vahvistaa kaupungin elinympäristöä ja elinvoimaa edistämällä kaupunkilaisten hyvinvointia monipuolisin keinoin. Se vastaa kaupungin maankäytöstä, kaduista ja yleisistä alueista, rakennuksista, vesihuollon yleisestä kehittämisestä, viranomaispalveluista sekä ateria- ja siivouspalveluista. Palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja niitä kehitetään jatkuvan kehittämisen periaatteella yhteistyössä asukkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa.

Teknisen keskuksen palvelualueet ovat ateria- ja siivouspalvelut, maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö- ja rakennusvalvonta. Tampereen kaupunki järjestää isäntäkuntana Kangasalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon sopimuksen mukaisesti.

Ateria- ja siivouspalveluiden palvelualue tuottaa ateria- ja siivouspalveluita kaupungin varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen kohteisiin sekä lukioon. Siivouspalveluita tuotetaan kaupungin virastoille, kirjastolle, Kangasala-talolle, Kangasala Areenalle, vuonna 2026 valmistuvan Timanttikorttelin virasto- ja toimisto-osaan ja muihin kaupungin pienempiin kohteisiin. Muutama kaupungin kohde on ulkoisen palveluntuottajan siivouksessa. Ateriapalvelut tuottavat asiakkaille ravitsemussuositukset täyttävää, laadukkaista raaka-aineista valmistettua ja monipuolista ruokaa. Siivouspalvelu vastaa kaupungin kiinteistöjen tilojen ja pintojen puhtaudesta sekä niiden oikeanlaisesta ja tarkoituksenmukaisesta puhdistamisesta.

Maankäytön palvelualue vastaa kaupungin maankäytön ja liikenteen suunnittelusta, yhdyskuntarakenteen muotoutumisesta, maaomaisuuden hoidosta, paikkatietorekisterin ja kartaston, sekä 3D-kaupunkimallin ylläpitoon liittyvistä tehtävistä ja valtion lainoittamaan asuntotuotantoon liittyvistä tehtävistä. Moniarvoisen elinympäristön säilyttämiseksi ja rakentamiseksi kaavoitus laatii muun muassa yleis- ja asemakaavoja ja korttelisuunnitelmia.

Rakentamisen palvelualue vastaa kaupungin peruspalvelukiinteistöistä, kaduista ja muista yleisistä alueista. Palvelualueen vastuulla on rakennetun omaisuuden arvon säilyttäminen ja rakentaminen. Palvelualueen tehtäviin kuuluvat rakennusten, katujen, viheralueiden, uima- ja venerantojen, erilaisten kenttien ja ulkoliikuntapaikkojen suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito. Rakentamisen palvelualueella on neljä palveluyksikköä, jotka ovat infran suunnittelu ja rakentaminen, talon suunnittelu ja rakentaminen, kiinteistöjen ylläpito ja ulkoalueiden ylläpito. Kadut hoidetaan ostopalveluina yksityisiltä palveluntarjoajilta.

Ympäristö- ja rakennusvalvonnan palvelualue sisältää ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan ja pysäköinninvalvonnan. Palvelualueella hoidetaan muun muassa ympäristönsuojelulain, maa-aineslain, rakentamislain sekä pysäköinninvalvonnan viranomaistehtäviä. Tehtävistä keskeisimpiä ovat ympäristö-, maa-aines-, rakentamis-, purku-, maisematyö-, maastoliikenneluvat, rakentamisen poikkeus- ja sijoittamisluvat, melu- ja värinäilmoitukset, vesihuoltolain mukaiset vapautukset, pysäköintivirhemaksut, viranomaislausunnot, erilaiset valvontatehtävät ja ympäristön tilan seuranta.

Painopistealueet

Teknisessä keskuksessa kehitetään ja vahvistetaan osaltaan kaupungin elinvoimaa ja palveluita sekä lisätään elinympäristön viihtyisyyttä ja kaupunkilaisten hyvinvointia. Muuttuneisiin tilanteisiin pyritään reagoimaan nopeasti. Keskustan kehittämistä ja keskustan rakennushankkeiden toteuttamisen edistämistä jatketaan pitkäjänteisesti. Timanttikortteli valmistuu keväällä 2026 ja muun muassa teknisen keskuksen virastotalo 2:n ja ateria- ja siivouspalveluiden hallinnon henkilökunta valmistautuvat muuttamaan uusiin työtiloihin. Muuton jälkeen vanhat toimitilat Urheilutieltä puretaan. Suunnitelmissa on, että

Kangasalan keskustassa käynnistyy merkittäviä yksityisten toimijoiden rakennushankkeita vuonna 2026. Torin kokonaisuudistus on alustavasti suunniteltu toteutettavan vuonna 2027.

Kestävän kehityksen huomioiminen asioita valmisteltaessa ja päätöksenteossa, tiedolla johtaminen, digitaaliset palvelut, asiakaslähtöisyys, yritysmyönteisyys ja monipuolinen osallistaminen ovat keskeistä teknisen keskuksen toiminnassa. Jokainen palvelualue kertoo aktiivisesti ja avoimesti toiminnastaan.

Kangasala on HINKU-kunta, jonka tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Teknisessä keskuksessa toteutetaan kaupungin Ilmasto- ja energiatehokkuustyön tiekartan tavoitteita. Tiekartan tavoitteet ohjaavat kestäväan kasvuun ja hiilineutraalisuuden edistämiseen. Teknisessä keskuksessa edistetään vahvalla tahtotilalla kaupungin kiertotalouden green deal –sitoumusta erityisesti maamasojen ja talonrakentamisen kiertotalousratkaisujen osalta.

Luonnonsuojelualueiden määrää kaupungin mailla lisätään edelleen. Kaupungin luonnonmonimuotoisuushjelman (LUMO) toimenpiteiden toteuttaminen aloitetaan vuonna 2026. Rakennusvalvonnan rakentamislainsäädännön merkittävimmät muutokset tulivat voimaan 2025 ja seuraavat muutokset tulevat voimaan 1.1.2026 alkaen. Tällöin aloitetaan rakennushankkeen tietojen kerääminen tietomallina tai muussa koneluettavassa muodossa sekä rakennusten hiilijalan- ja hiilikädenjälkilaskenta. Rakentamislain toimintaympäristöön ja toimintatapoihin vaikuttavien muutosten tulkintoja työistetään edelleen.

Ateriapalveluissa seurataan aktiivisesti ruoan menekkiä ja valmistuksen jaksottamisella vaikutetaan sekä hävikin että tilattavien raaka-aineiden määrään. Siivouspalveluita tuotetaan ympäristöystävällisesti käyttäen kierrätysmateriaaleista valmistettuja ammattisiivousvälineitä ja ympäristöystävällisiä puhdistusaineita. Palveluverkon muuttuminen huomioidaan henkilöstömitoituksessa ennakoivasti ja yhdistelmätöön mahdollisuuksia hyödynnetään työvuorojen ja tehtäväkuvien suunnittelussa.

Kaupunkilaisten hyvinvointia lisätään hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman mukaisesti yhteistyössä muiden kanssa. Suunnitelman päivitys on käynnissä ja se valmistellaan valtuuston hyväksyttäväksi vuoden 2026 alussa. Henkilöstön hyvinvoinnista pidetään huolta ja sitä seurataan säännöllisesti. Hyviä työolosuhteita kehitetään edelleen, jotta pärjätään kilpailussa hyvistä työntekijöistä. Henkilöstön työhyvinvointi on merkittävä tuloksellisen työn osatekijä.

Tekninen keskus on ottanut käyttöön uuden tuotantojärjestelmä TieraCityn, joka lisää merkittävästi tietojen käsittelyn automaatiota ja parantaa tiedon saatavuutta. Tulevan vuoden aikana järjestelmän tietosisältöä parannetaan tarkistamalla ja täydentämällä tietoja sekä keräämällä uutta tietosisältöä. Tavoitteena on hyödyntää järjestelmää yhä kattavammin teknisen keskuksen eri prosesseissa.

Yritysten toimipaikka- ja tonttitarjontaa lisätään kaavoituksen keinoin eri puolille kaupunkia kaavoitus-katsauksessa päätetyn mukaisesti. Saarenmaan osayleiskaavan laadinnan jälkeen tehdään Saarenmaalle yritystonttien asemakaavaa. Maanhankintaa keskitetään edelleen Saarenmaalle ja muualle tarpeiden mukaisesti. Ruutana-Tarastenjärvi-Asema osayleiskaavassa tutkitaan muun muassa Tarasteen kiertotalousalueen laajentamista, Ruutanan taajamaan liittyvää maankäyttöä sekä alueen liikenneverkkoa. Kaavatyö etenee luonnosvaiheesta ehdotusvaiheeseen. Aluehankkeita pyritään toteuttamaan kaupungin ja yksityisten välisten yhteistoimintamuotojen avulla, jolloin kunnan omia investointeja voidaan vähentää.

Uusia pientalotontteja päästään luovuttamaan Lamminrahkan pohjoisosasta. Yhtiömuotoisten tonttien luovutukset keskittyvät Lamminrahkaan.

Lunastuslain muutos aiheuttaa merkittävää kustannusten nousua kaupungin tarvitsemien yleisten alueiden haltuunotoissa. Lakimuutos saattaa vaikeuttaa myös vapaaehtoisten kiinteistökauppojen syntymistä. Lakimuutos on tullut voimaan elokuussa 2025, joten sen lopulliset vaikutukset tiedetään vasta myöhemmin.

Rakentamisen palvelualueella on tärkeää investointiohjelman toteuttaminen ja rakennetun omaisuuden ylläpito. Investointiohjelma sisältää mittavia rakennushankkeita. Kaupungin omistuksessa olevat kahdeksan sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen kohdetta siirretään Kaupungin omistamaan yhtiöön, minkä jälkeen ne eivät enää ole rakentamisen palvelualueen ylläpidossa, eikä rakentamisen palvelualue vastaa sen jälkeen niiden vuokraamisesta. Vuokrattavien rakennusten tarvitsemat maa-alueet kaupunki vuokraa jatkossa yhtiölle.

Tekninen keskus luo edellytyksiä sujuvalle arjelle muun muassa toimivan infran avulla.

Tekninen keskus edistää osaltaan liikenneverkkohankkeiden toteuttamista osallistumalla valtateiden 9 ja 12 kehittämiseen. Kehä 2:n tiesuunnitelmaa laaditaan yhdessä ELY-keskuksen ja Tampereen kaupungin kanssa. Ruutanan seisakkeen toteuttamismahdollisuuden selvitys etenee.

Talous- ja tuottavuusohjelma

Vuoden 2026 tulo- ja menokehyksen yhteydessä ei annettu erillistä ohjetta talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden jatkamisesta. Aiemmin tehdyt päätökset talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteistä ovat pitkävaikutteisia ja niiden toteutumista seurataan puolivuosi- ja tilinpäätösraportoinnissa. Lisäksi palvelukeskuksissa jatketaan tulo- ja menorakenteiden analysointia sekä tuottavuuden parantamistoimenpiteiden suunnittelua ja toteutusta tiedolla johtaen.

Henkilöstömuutosesitykset

Teknisen keskuksen vuoden 2026 talousarvioesitys ei sisällä uusia vakansseja. Maankäytön palvelualueella jatketaan olemassa olevia määräaikaishuutoja ja rakennusvalvonnassa palkataan yksi henkilö määräaikaiseen projektiin osaksi vuotta.

Investointiosa 2026–2028

Kaupunginhallitus on asettanut poistonalaisten investointien yhteenlasketuksi investointikatoksi 22 miljoonaa euroa vuodelle 2026. Teknisen keskuksen investoinnit vuonna 2026 ovat yhteensä 21,66 miljoonaa euroa. Niihin kuuluvat infran, talonrakennuksen ja ulkoalueiden investointien lisäksi ateria- ja siivouspalveluiden kalustoinvestoinnit.

Merkittävimmät investointihankkeet vuonna 2026 ovat Lamminrahkan pohjoisosan katujen ja muun infran rakentaminen, Kirkkoharjun koulun peruskorjauksen suunnittelu ja korjaustyön aloitus sekä Liuksialan koulun korjaaminen.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) on myöntänyt avustusta kunnallistekniikan rakentamiseen Lamminrahkan pohjoisosan asemakaava-alueelle. Avustuksen määrä on enintään 30 prosenttia kohteen hyväksytystä arvonlisäverottomista kustannuksista. Saatavan avustuksen kokonaismääräksi vuonna 2026 arvioidaan 1,2 miljoonaa euroa.

STRATEGISET TAVOITTEET 2026

Kaupungin yhteiset strategiset tavoitteet:

3. HYVINVOIVAT JA TERVEET KAUPUNKILAISET

6. OSAAVA, HYVINVOIVA JA MOTIVOITUNUT HENKILÖSTÖ

	3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset
	5. Liikkuva ja harrastava Kangasala
	6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö

	8. Tiivistyvät taajamat ja mahdollisuuksien maaseutu
---	---

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite
3.6	Tuemme lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kasvun edellytyksiä
5.2	Kehitämme houkuttelevia retkeilyreittejä ja virkistysalueita
6.4	Korostamme osaamisen johtamista ja osaamistarpeiden ennakointia
8.4	Lisäämme vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä rakennetun ympäristön laadulla, korkeatasoisella arkkitehtuurilla, viheralueilla ja taiteella rakennetussa ympäristössä

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Maanhankinta, ha	50	40	40	40	40
Tonttien luovutus, kpl	34	40	50	50	40
Liikenneväyliä, km	243	245	250	250	252
Leikkikentät, kiinteistöjen pihat, kpl	58	59	59	60	60
Valmistuneita asuntoja, kpl	463	380	245	245	245
Kaupungin omistamien luonnonsuojelu-alueiden pinta-alan osuus kaupungin maaomaisuudesta, %	3,9	4,5	4,5	5	5,5
Tuotetut ateriamäärät, kpl	1 794 784	1 903 200	1 832 000	1 852 000	1 816 000
Siivottava pinta-ala m ²	92 299	96 362*	103 011**	103 011**	103 011**
Palkkaa saavan henkilöstön määrä (vuoden keskiarvo, SBI)	269	272	273	273	273
Nettomeno, €/asukas	589	699	734	705	700

*Kangasala Areena, Ruutanen koulu ja Pikkolan pienten lasten yksikkö uusina, poistuvat kohteet huomioitu neliömäärissä

**Sisältää Timattikorttelin ja Kaupunginvirasto 2:n

Väestö (tilastointipäivä 31.12.)

Väestöennuste perustuu kaupungin laatimaan omaan ennusteeseen (päivitetty 06/2025)

31.12.	TA2026-TS2028
2024	33 951 virallinen
2025	34 685 ennuste
2026	34 990 ennuste
2027	35 600 ennuste
2028	36 300 ennuste

TULOSLASKELMA

5 Tuloslaskelma

21.10.2025

Koko kaupunki, 1 000 euroa ulkoiset	TP2024	TA 2025	TA-muutokset 2025	MTA 2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	23 617	11 732		11 732	11 771	11 767	12 094
Myyntituotot	11 497	2 010		2 010	2 124	2 244	2 275
Maksutuotot	2 945	2 340		2 340	2 597	2 241	2 286
Tuet ja avustukset	1 876	785		785	811	878	825
Muut toimintatuotot	7 299	6 597		6 597	6 239	6 403	6 708
TOIMINTAKULUT	-111 333	-117 668	0	-117 668	-122 621	-125 911	-128 325
Henkilöstökulut	-62 213	-63 748	0	-63 748	-66 668	-68 529	-69 837
Palvelujen ostot	-30 308	-34 517	0	-34 517	-34 400	-35 197	-35 861
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 708	-8 775	0	-8 775	-7 959	-8 118	-8 281
Avustukset	-6 381	-7 197		-7 197	-7 723	-7 878	-8 035
Muut toimintakulut	-3 723	-3 431		-3 431	-5 871	-6 188	-6 312
TOIMINTAKATE	-87 717	-105 936	0	-105 936	-110 850	-114 144	-116 231
VEROTULOT	88 994	94 002	-1 730	92 272	98 291	102 084	107 226
VALTIONOSUUDET	19 840	20 137	-264	19 873	20 342	20 342	20 342
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-415	-559	-500	-1 059	-674	-1 232	-2 449
Korkotuotot	143	640	-150	490	381	381	381
Muut rahoitustuotot	10 342	1 790	-350	1 440	2 165	1 965	1 965
Korkokulut	-3 249	-2 977		-2 977	-3 211	-3 569	-4 786
Muut rahoituskulut	-7 651	-12		-12	-9	-9	-9
VUOSIKATE	20 703	7 644	-2 494	5 150	7 110	7 050	8 888
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-14 637	-10 878		-10 878	-10 159	-10 989	-11 948
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 604	-10 878		-10 878	-10 159	-10 989	-11 948
Arvonalentumiset	-1 033						
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	173	28 700		28 700	6 700		
Satunnaiset tuotot	173	28 700		28 700	6 700		
Satunnaiset kulut	0						
TILIKAUDEN TULOS	6 238	25 466	-2 494	22 972	3 651	-3 938	-3 060
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	777	431		431	531	531	601
Poistoeron muutos	677	431		431	531	531	601
Varausten muutos	100						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	7 015	25 898	-2 494	23 404	4 182	-3 407	-2 458

TP2024 sis. Vesi -liikelaitoksen

Tuloslaskelma on kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Tuloslaskelman toimintatuotot ja -kulut on esitetty talousarviokirjan kohdassa 4 "Toimintatuotot ja -kulut palvelukeskuksittain". Tuloslaskelman muita sitovia eriä ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut.

Verotuloarviot perustuvat valtakunnalliseen arvioon eri verolajien kehityksestä. Tästä arviosta on laadittu kuntakohtaiset veroennustekehikot. Taloussuunnitelmassa on käytetty kuntakohtaista veroennustekehikkoa, jota on muokattu ajantasaisilla väestöennusteilla. Kunnallisveron tuottoarvio perustuu 9,40 kunnallisveroprosentin tuottoon.

Valtionosuuksien arvioinnissa on käytetty syyskuussa 2025 julkaistua kuntakohtaista laskelmaa vuodelle 2026. Lopulliset tiedot saadaan vuoden lopussa valtionosuuspäätöksessä.

Rahoitustuottoihin on arvioitu osinkotuotot sekä sijoitusomaisuuden tuottokehitys. Talousarviokirjassa (3.2.7 Kaupungin sijoitusvarallisuuden taso ja käyttö) sijoitussalkun tuottotavoitteeksi on asetettu 3 %:n vuotuinen tuotto talousarviovuodelle 2026. Kirjanpitolain sekä kirjanpidon varovaisuuden periaatteen vuoksi rahoitustuottoihin ei kuitenkaan kirjata sijoitussalkun sisäistä arvopaperien käyvän arvon nousua, joten tilinpäätöksessä rahoitusarvopapereiden arvo on alhaisempi kuin sijoitussalkun käypä arvo. Tämän kirjaustavan vuoksi tuloslaskelman rahoitustuottojen laskennassa on taloussuunnittelussa käytetty 1,5 %:n vuotuista tuottoa. Rahoituskulujen laskennassa on hyödynnetty lainasalkkutyökalua.

Tuloslaskelman poistojen laskennassa on käytetty investointien Kymppi+5 -työryhmän valmistelemaa investointihankesuunnitelmaa ja sen mukaisia alustavia aikatauluarvioita. Hankkeiden toteutusaikataulut määritellään työohjelmissa. Erityisesti suurten hankkeiden valmistumisaikaan ja siten myös poistokirjausten alkamisaikaan liittyy epävarmuutta. Kiinteistöjen, katujen ja ulkoalueiden infran sekä ateria- ja siivouspalvelujen kaluston investoinnit sekä näihin liittyvät poistot esitetään teknisen keskuksen taloussuunnitelmissa. Sivistyskeskuksen palvelutuotantoon liittyvät kalustoinvestoinnit ja niiden poistot esitetään sivistyskeskuksen taloussuunnitelmassa.

Investointien poistot on laskettu valtuuston vuonna 2024 hyväksymän uuden poistosuunnitelman mukaisesti. Uuden poistosuunnitelman merkittävin muutos on katujen ja ulkoalueiden infraan liittyvien investointien poistomenetelmän muutos menojäännöspoistosta tasapoistoon.

Verotulot

Yhteenvedo verotuloista 1 000 €	TP 2024	TA 2025	TA 2025-muutos	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Verolaji							
Kunnallisvero	75 496	80 275	-2 230	78 045	83 986	87 542	92 471
Muutos% TA26/TA25		9,0					
Kiinteistövero	9 443	9 829	+500	10 329	10 263	10 263	10 263
Muutos%		13,5					
Yhteisöveron tuotto	4 056	3 898		3 898	4 042	4 279	4 492
Muutos%	-29,1	-27,7					

Kiinteistöveroprosentit

	Lain rajat	TA 2025	TA 2026
Rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti	0,93–2,00 %	0,93	0,93
Maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti	1,30–2,00 %	1,30	1,30
Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti	0,41–1,00	0,43	0,43
Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti	0,93–2,00	1,03	1,03
Yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti	alaja 0,00–2,00	0,00	0,00
Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti	2,00–6,00	4,00	4,00

	2024		TA2025		TA2026		TS2027	TS2028
Kiinteistövero ,1000 euroa	Tuotto, 1000€	vero-%	Tuotto, 1000€	vero-%	Tuotto, 1000€	vero-%		
1.1 RAKENNUKSET YHTEENSÄ	6 459	0,55	6 523		6 523		6 523	6 523
1.1.1 Vakituisen asumisen %	3 805	0,43	3850	0,43	3850	0,43	3850	3850
1.1.2 Muun kuin vakituisen asumisen %	610	1,03	693	1,03	693	1,03	693	693
1.1.3 Yleisellä kiinteistöveroprosentilla verotettavat rakennukset yhteensä	1 964	0,93	1980	0,93	1980	0,93	1980	1980
1.1.4 Voimalaitoksen %	-	-	--	-	-	-	-	-
1.1.5 Yleishyödyllisen käytön % (rakennus)	0	0,00		0,00		0,00		
1.2 MAAPOHJAT YHTEENSÄ	3 341	1,05	3 361		3 359		3 359	2 259
1.2.1 Yleisellä kiinteistöveroprosentilla verotettavat maapohjat yhteensä	29 95	0,93	3007	1,30	3007	1,30	3007	3007
1.2.2 Yleishyödyllisen käytön % (maapohja)		0,00		0,00		0,00		
1.2.3 Rakentamattoman rakennuspaikan %	345	4,00	355	4,00	352	4,00	352	352
*Veroennustekehikko 09/2025								

INVESTOINTIOSA

6 Investoinnit palvelukeskuksittain

Investointiosassa esitetään määrärahat käyttöomaisuuden hankintaan. Käyttöomaisuus aktivoidaan taseeseen ja poistetaan tuloslaskelman kautta vuosikuluina.

Investointien määrärahat ovat palvelukeskuksittain sitovia valtuustoon nähden.

Strategisen johdon investointituottoihin sisältyvistä maa-alueiden myynneistä esitetään investointituottona vain tasearvon muutos. Maa-alueiden myynneihin sisältyvät myyntivoitot esitetään strategisen johdon käyttötalouden toimintatuotoissa. Kirjaustapa noudattaa Kuntaliiton julkaisemaa suositusta "Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio ja -suunnitelma".

Investoinnit

6.10.2025

Strateginen johto	TP2024	TA2025	Ta-muutos 2025	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Tuotot	136 189	20 000	-	20 000	50 000	30 000	30 000
Kulut	-3 843 210	-3 000 000	-	-3 000 000	-1 050 000	-1 050 000	-1 050 000
Netto	-3 707 021	-2 980 000	-	-2 980 000	- 1 000 000	-1 020 000	- 1 020 000

Strategisen johdon vuoden 2025 investoinnit eivät pidä sisällään Kangasalan Vesi Liikelaitoksen yhtiöittämiseen liittyvää sijoitusta yhtiöön ja liiketoimintakaupasta kirjattavaa luovutustuloa.

Strategisen johdon vuoden 2026 investoinnit eivät pidä sisällään sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen liittyvää sijoitusta yhtiöön ja liiketoimintakaupasta kirjattavaa luovutustuloa.

Sivistyskeskus	TP2024	TA2025	Ta-muutos 2025	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Tuotot	-	-	-	-	-	-	-
Kulut	-1 560 783	-1 475 000	-	-1 475 000	-771 000	-332 000	- 2 360 000
Netto	-1 560 783	-1 475 000	-	-1 475 000	-771 000	-332 000	- 2 360 000

Tekninen keskus	TP2024	TA2025	Ta-muutos 2025	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Tuotot		900 000	-	900 000	1 200 000	-	-
Kulut	-30 309 285	-22 100 000	-	-22 100 000	-21 660 000	33 610 000	29 570 000
Netto	-30 309 285	-21 200 000	-	-21 200 000	-20 460 000	-33 610 000	-29 570 000

KOKO KAUPUNKI (TA25 alkaen ilman vesi -II)	TP2024	TA2025	Ta-muutos 2025	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Tuotot	136 189	920 000	-	920 000	1 250 000	30 000	30 000
Kulut	-38 565 123	-26 575 000	-	-26 575 000	-23 481 000	-34 992 000	-32 980 000
Netto	-38 428 934	-25 655 000	-	-25 655 000	-22 231 000	-34 962 000	-32 950 000

TP2024 sis. vesi -II.

RAHOITUSOSA

7 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoituslaskelmassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa kaupungin maksuvalmiuteen. Toiminnan ja investointien rahavirrasta nähdään miten vuosikate ja muu tulo-rahoitus riittävät investointimenojen kattamiseen.

Vuoden 2025 investointimenot pitävät sisällään Kangasalan Vesi Liikelaitoksen yhtiöittämiseen liittyvän sijoituksen yhtiöön sekä liiketoimintakaupasta kirjattavan pysyvien vastaavien luovutustulon.

Vuoden 2025 investointimenot pitävät sisällään sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen liittyvän sijoituksen yhtiöön sekä apporttiluovutuksesta kirjattavan pysyvien vastaavien luovutustulon.

Yhtiöittämiin liittyvien kirjanpidollisten erien nettovaikutus maksuvalmiuteen on 0.

21.10.2025

Rahoituslaskelma, 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2025 muutokset	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	20 267	7 644	-2 494	5 150	7 110	7 050	8 888
Satunnaiset erät	0	28 700		28 700	6 700		
Tulo-rahoituksen korjauserät	-1 036	-29 304	0	-29 304	-7 650	-500	-500
Toiminnan rahavirta	19 231	7 041	-2 494	4 547	6 160	6 550	8 388
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-38 661	-53 520	0	-53 520	-33 781	-34 992	-32 980
Rahoitusosuudet investointeihin	0	900		900	1 200		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 368	53 844	0	53 844	11 300	530	530
Investointien rahavirta	-36 293	1 224	0	1 224	-21 281	-34 462	-32 450
Toiminnan ja investointien rahavirta	-17 062	8 264	-2 494	5 770	-15 121	-27 912	-24 062
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainauksen lisäykset	-56	-11 500	0	-11 500	0	0	0
Antolainauksen vähennykset	0						
Antolainauksen muutokset	-56	-11 500	0	-11 500	0	0	0
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	35 000	24 000		24 000	35 000	51 500	53 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 517	-18 867		-18 867	-20 617	-24 067	-29 217
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	17 483	5 133	0	5 133	14 383	27 433	23 783
Oman pääoman muutokset							
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	132						
Vaihto-omaisuuden muutos	0						
Saamisten muutos	767						
Korottomien velkojen muutos	-3 010	-16 275		-16 275			
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 111	-16 275	0	-16 275	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	15 316	-22 642	0	-22 642	14 383	27 433	23 783
Vaikutus maksuvalmiuteen	-1 746	-14 377	-2 494	-16 871	-738	-478	-278

LIITTEET

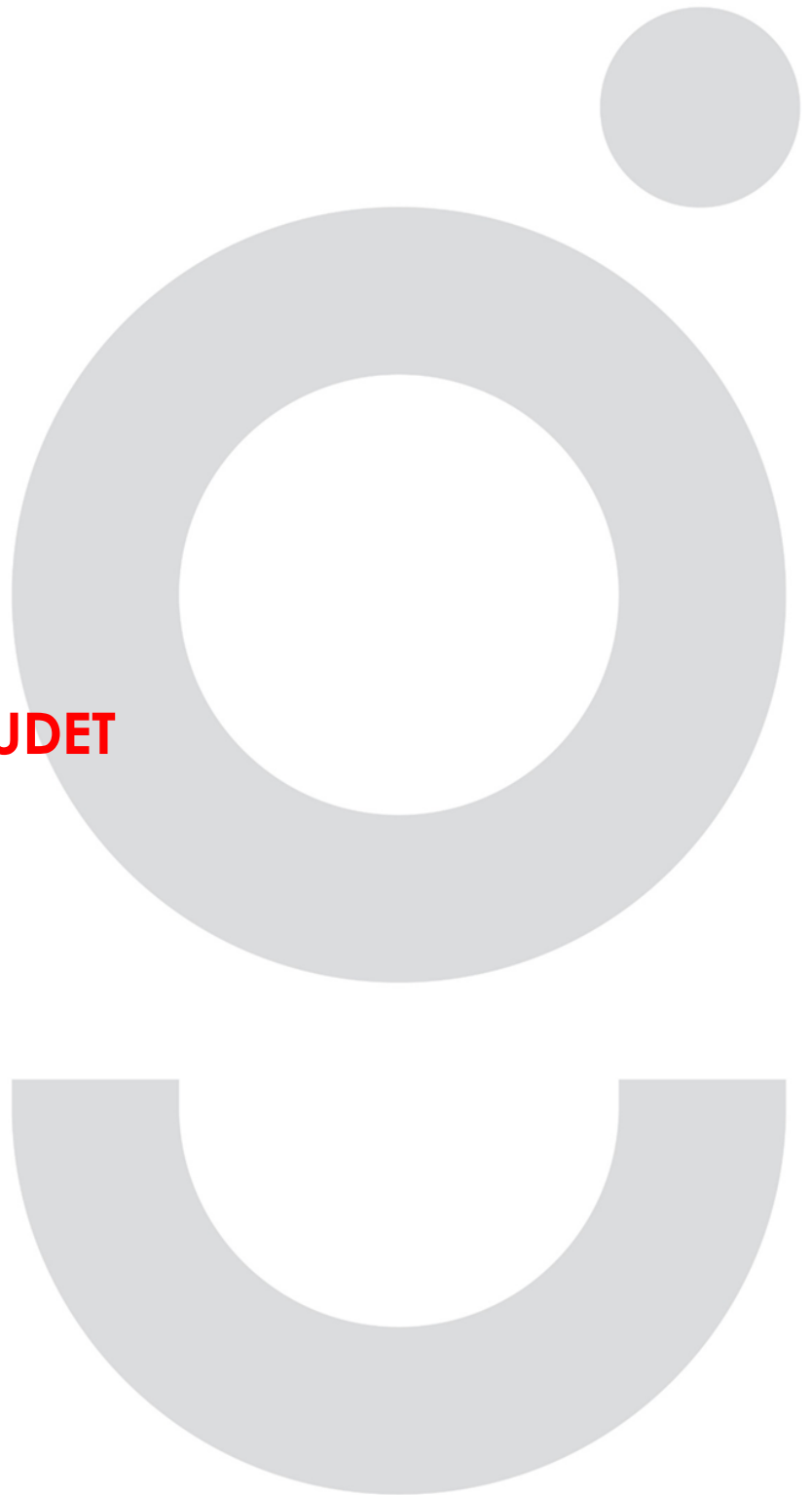
**KONSERNIYHTEISÖILLE JA
YHTEISTOIMINTATAHOILLE
MYÖNNETTÄVÄT KONSERNITUET
JA AVUSTUKSET**

8. Liitteet

8.1 Konserniyhteisöille ja yhteistoimintatahoille myönnettävät konsernituet ja avustukset

Konsernituen ja avustuksen kohde, euroa	TP2024	MTA2025	TA2026
STRATEGINEN JOHTO			
Kiinteistö Oy Taloherttua, avustus YH-kodeilta kaupungin saama osinkotuotto kohdennettu avustuksena uusien rakennuskohteiden toteuttamisen rahoitukseen Talous- ja tuottavuusohjelma	38 500 vähennys 38 500	76 000 vähennys 20 000	75 000
Kangasalan Uimahalli Oy, Konsernituki Kaupungin osuus uimahallin rakentamisen rahoituksen (korko + lainanlyhennys) kustannuksista (konsernituki maksetaan korko- ja lainanlyhennyslaskua vastaan) Talous- ja tuottavuusohjelma	1 140 000 vähennys 20 000	enintään 1 160 000	enintään 1 160 000
Kangasala-talo Oy - vuokratuki	405 000	enintään 379 000	enintään 363 000
SIVISTYSKESKUS			
Kangasala-talo Oy, Konsernituki - kulttuuripalveluiden tuottamiseen - museopalveluiden tuottamiseen Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0	247 500 237 500 vähennys 25 000	enintään 247 500 enintään 237 500 vähennys 25 000	enintään 260 000 enintään 260 000
Kangasalan Jäähalli Oy - avustus (jäähallisopimukseen perustuva v.1996, v. 2006, v. 2016) Hyvinvointilautakunta 13.2.2024 § 17	150 000	150 000	150 000

JÄSENMAKSUT JA YHTEISTOIMINTAOSUUDET

8.2 Jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet

Yhteisö	Jäsenmaksuperuste
Elävät Kaupunkikeskustat ry (jäsenmaksu, keskikokoiset kaupungit yli 25 000 as.)	1 490 euroa/vuosi
Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry	182,16 euroa / 1 000 asukasta
Kangasalan Pohjola-Norden ry	3 senttiä / asukas
Pirkanmaan Virkistysalueyhdistys ry	9 senttiä / asukas
Pro Ysitie ry	500 euroa/vuosi
Suomalaisen Työn Liitto	97 euroa / jäsenkunta
Suomen Punainen Risti, Hämeen piiri	1 550 euroa/vuosi
Kangasalan Suomi-Venäjä seura	3 senttiä / asukas
Suomi-Saksa Yhdistysten Liitto ry	3 senttiä / asukas
Tampereen kesäyliopisto	0,25 euroa / asukas
Tampereen Kauppakamari	Henkilöstö > 150, 1 900 euroa
Teosto ry	Esityskorvaus: 0,15e/asukas

Yhteistoiminta ja muut maksuosuudet	TA2026
Tampereen ympäristöterveydenhuolto	436 000
(Jäsenkunnan maksuosuus Suomen Kuntaliitto ry (jäsenmaksu AVL 4 §)	76 000
KT Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat Jäsenmaksuennakko	17 000
Jäsenkunnan maksuosuus Pirkanmaan liitto (maksuosuus määräytyy ed. kal.vuonna toimitetussa kunn.verotuksessa jäsenkunnissa määrättyjen kunnallisveron määrien suhteessa)	256 000
Lempäälän kunta, maaseutuelinkeinot	55 000
Jäsenkunnan maksuosuus Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä	111 000

TAE 2026 arviot perustuvat vuoden 2025 tietoihin

HENKILÖSTÖMUUTOKSET

8.3 Henkilöstömuutokset talousarviovuodelle 2026 ja taloussuunnitelmavuosille 2027-2028

UUDET VAKANSSIESITYKSET TALOUSARVIOVUODELLE 2026

Palvelukeskus: Sivistyskeskus Palvelualue: Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut	Palkkakustannukset / henkilö (sis. sivukulut)		TA2026 kustannus kaikki	Henkilö- määrä kaikki yh- teensä
	2026/hlö	vuosikustannus/hlö		
Konsultoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja 1.1.2026 Perustelut: Oppimisen tuen uudistus. Erityisopettajan opetus esiopetusryhmissä.	50 000 €	50 000 €	50 000 €	1
Avustaja (esiopetus) 1.1.2026 Perustelut: Oppimisen tuen uudistus. Lapsikohtaisen tai ryhmäkohtaisen tuen toteutumisen varmistaminen lapsiryhmissä.	36 000 €	36 000 €	72 000 €	2
Yhteensä	86 000 €	86 000 €	122 000 €	3

Palvelukeskus: Sivistyskeskus Palvelualue: Opetus- ja koulutuspalvelut	Palkkakustannukset / henkilö (sis. sivukulut)		TA2026 kustannus kaikki	Henkilö- määrä kaikki yh- teensä
	2026/hlö	vuosikustannus/hlö		
Rehtori (Lamminrahka) 1.1.2026 Perustelut: Vakanssi aiemmin perustettu määräaikaisena ja hoidettu lv. 2024 - 2026 osana Vatialan koulun apulaisrehtorin tehtävää. (Osa määrärahoista sisältyy talousarvioon)	36 000 €	86 000 €	36 000 €	1
Luokanopettaja (Lamminrahka) 1.8.2026 Perustelut: Koulun kasvu, 1 oppilasryhmä lisää	28 000 €	66 000 €	28 000 €	1
Koulunkäynnin ohjaaja (Lamminrahka) 1.8.2026 Perustelut: Koulun kasvu, 2 x kko (oppimisen tuki), 1 x ip	15 000 €	35 000 €	44 000 €	3
Erityisopettaja (Lamminrahka) 1.8.2026 Perustelut: Oppimisen tuki, koulun kasvu	32 000 €	76 000 €	32 000 €	1
Apulaisrehtori (Vatiala) 1.1.2026 (määrärahat sisältyvät talousarvioon) Perustelut: Lamminrahkan rehtorin tehtävien ja Vatialan apulaisrehtorin tehtävien erottaminen toisistaan.	0 €	0 €	0 €	1

Palvelukeskus: Sivistyskeskus Palvelualue: Opetus- ja koulutus- palvelut	Palkkakustannukset / henkilö (sis. sivukulut)		TA2026 kustannus kaikki	Henkilö- määrä kaikki yh- teensä
	2026/hlö	vuosikustannus/hlö		
Apulaisrehtori (Pitkäjärvi) 1.8.2026 Perustelut: Oppilasmäärä pysyvästi yli 500 opp. Kasvanut hallinnollinen työmäärä.	39 000 €	94 000 €	39 000 €	1
Valmistavan opetuksen/S2 -Opet- taja (Yläkoulu) 1.8.2026 Perustelut: Yläkoulussa tarve valmis- tavan opetuksen ryhmälle: kasvanut maahanmuuttajien määrä.	33 000 €	80 000 €	33 000 €	1
Erityisluokanopettaja 1.8.2026 Perustelut: Erityisopettajat eivät saa uuden lain mukaan antaa yhtäikaa ryhmäkohtaista ja oppilaskohtaista tukea: tarvitaan lisää resursseja erityis- opetukseen	33 500 €	80 000 €	134 000 €	4
Erityisopettaja (Lukio) 1.8.2026 Perustelut: Oppimisen tuen lakimuu- tokset.	38 000 €	90 000 €	38 000 €	1
Aineopettaja (tuntiopettajuus, es- panja) 1.8.2026 Perustelut: Espanjan A2-ryhmien määrän kasvu ja vakiintuminen.	31 000 €	75 000 €	31 000 €	1
Opettaja 1.8.2026 Perustelut: Määräaikaisen vakanssin muuttaminen vakinaiseksi. Pysyvä tarve. (Määrärahat sisältyvät talous- arvioon)	0 €	0 €	0 €	5
Koulunkäynnin ohjaaja 1.8.2026 Perustelut: Määräaikaisen vakanssin muuttaminen vakinaiseksi. Pysyvä tarve. (Määrärahat sisältyvät talous- arvioon)	0 €	0 €	0 €	3
Yhteensä	285 500 €	682 000 €	415 000 €	23

Palvelukeskus: Sivistyskeskus Palvelualue: Hyvinvointi- ja vapaa- aikapalvelut	Palkkakustannukset / henkilö (sis. si- vukulut)		TA2026 kustannus kaikki	Henkilö- määrä kaikki yhteensä
	2026/hlö	vuosikustannus/hlö		
Nuoriso-ohjaaja 1.1.2026	55 000 €	55 000 €	55 000 €	1
Yhteensä	55 000 €	55 000 €	55 000 €	1

SIVISTYSKESKUS, Kaikki yhteensä	426 500 €	823 000 €	592 000 €	27
--	------------------	------------------	------------------	-----------

KOKO KAUPUNKI YHTEENSÄ	426 500 €	823 000 €	592 000 €	27
-------------------------------	------------------	------------------	------------------	-----------

Henkilöstömuutokset suunnitelmavuosille 2027-2028

Ei henkilöstömuutosesityksiä suunnitelmavuosille 2027-2028.

8.4 Tietoja konserniyhtiöistä

Kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt

Kuntalain 6 §:n mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1. luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Vuoden 2025 talousarvioluvut ovat toimitusjohtajan arvioita*. Vuoden 2026 talousarviosta päätetään kunkin yhtiön yhtiökokouksessa tai yhtiön hallituksessa.

Business Kangasala Oy

BUSINESS
Kangasala

Business Kangasala Oy	
Perustamisvuosi	2018
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Päivi Kuusivaara
Osoite ja puh.	Kunnantie 1, PL 50 36201 Kangasala, puh. 044 430 9246
Sähköposti	paivi.kuusivaara@businesskangasala.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Raimo Kouhia
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 100 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on tuottaa julkiselle sektorille elinkeinotoimen ja matkailun kehittämis- ja yrityspalveluja. Yhtiö tarjoaa ja välittää yritysten kehittämis- ja informaatiopalveluja ja osallistuu muutoinkin elinkeinoelämän yleisten edellytysten kehittämiseen. Yhtiö voi hankkia hallintaansa ja vuokrata elinkeinoelämän käyttöön toimitiloja, laitteita ja järjestelmiä sekä myydä ja välittää palveluja yrityksille verkostoitumisessa, toiminnoissa tarvittavien tietojen ja taitojen hankinnassa, uusien yritysten, liikeideoiden ja toimintatapojen kehittämisessä sekä kotimaisten ja kansainvälisten yhteyksien luomisessa ja ylläpidossa. Yhtiö voi omistaa sellaista yhtiöiden ja yhteisöjen osakkeita ja osuuksia, joiden toiminta liittyy välittömästi tai läheisesti yhtiön omaan toimintaan. Yhtiön tarkoituksena ei ole tavoitella voittoa eikä se jaa omistajilleen osinkoa, vaan mahdollinen voitto on käytettävä yhtiön oman toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

-

Talous

Business Kangasala Oy	TP2024	TA2025*	TA2026*
Liikevaihto	1 029 067	975 000	1 005 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	1 606	0	0
Tilikauden voitto/tappio	972	0	0
Taseen loppusumma	362 911	300 000	350 000
Takaukset emolta	0	0	0
Henkilöstön määrä	5	5	5
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Uusien Kangasalla perustettujen yritysten ja työntekijöiden lukumäärä		180/200	200/220
Työpaikkaomavaraisuusaste	> 58	> 58	>58
Tarjonnassa olevien tonttien lukumäärä	>10	>10	> 10

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	
Perustamisvuosi	2012
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Stefan Stortz
Osoite ja puh.	Urheilutie 2- 4, 36200 Kangasala, puh. 040 868 2163
Sähköposti	stefan.stortz@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Matti Jämsä
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 10 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Isännöinti ja vuokraus, rakennuttaminen ja kiinteistöjen ylläpitopalvelut (huolto, siivous, tekniset palvelut) kaupunkikonsernille (sovitut kohteet).	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

-

Talous

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	TP2024	TA2025	TA2026*
Liikevaihto	2 537 347	2 533 832	2 689 664
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	127 562	135 700	145 003
Taseen loppusumma	1 710 509	1 400 000	1 820 000
Takaukset emolta	0	0	0
Henkilöstön määrä	30	30	31

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	TP2024	TA2025	TA2026*
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Kaupunkikonsernin omistuksessa olevien kohteiden huolto- ja ylläpitopalvelut, kpl	60	57	63
Käyttökate%	6,4	6	7
Omavaraisuusaste%	68,3	68	70
Quick ratio, maksuvalmiusaste	2,5	2	2,3

Kangasalan Lämpö Oy

Kangasala Lämpö Oy	
Perustamisvuosi	1982
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Pekka Lehtonen
Osoite ja puh.	Kankkulantie 5, 36200 Kangasala, puh. 040 732 0041
Sähköposti	pekka.lehtonen@kangasalanlampo.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Pekka Lahti
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 100 912,76 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Kangasalan Lämpö Oy on Kangasalan kaupungin alueella toimiva kaukolämpö- ja maakaasupalveluja tarjoava lämpöyhtiö.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

Vuoden 2026 lisäosinko 200 000 €

Talous

Kangasalan Lämpö Oy	TP2024	TA2025	TA2026*
Liikevaihto	9 572 393	9 500 000	9 000 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	1 057 781	500 000	700 000
Taseen loppusumma	17 332 981		
Lainat 31.12., joissa emon takaus	3 896 557	3 206 903	2 517 249
Takaukset emolta (valtuuston päätös)	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Henkilöstön määrä	6	6	6
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Verkostohyötysuhde-%	91,8	>90	>90

Kangasalan Lämpö Oy	TP2024	TA2025	TA2026*
Kaukolämmön suunnittelemattomat keskeytykset (kpl)	1	<3	<3
Uusiutuvan energian osuus kaukolämmön tuotannossa -%	85,6	>75	>85

Kangasalan Oksakiinteistöt Oy

Kangasalan Oksakiinteistöt Oy	
Perustamisvuosi	2025
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Stefan Stortz
Osoite ja puh.	Urheilutie 2- 4, 36200 Kangasala, puh. 040 868 2163
Sähköposti	stefan.stortz@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Sirkku Malviala
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 0 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on Kangasalan kaupungin alueella toimivien sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tilojen sekä muiden tilojen ylläpitäminen ja vuokraaminen sekä tähän liittyvää toimintaa palvelevaa ja tukevaa muuta liiketoimintaa. Yhtiö voi ostaa, myydä ja hallita kiinteää ja irtainta omaisuutta.	

Talous (ei vielä tiedossa)

Kangasalan Oksakiinteistöt Oy	TP2024	TA2025	TA2026*
Liikevaihto			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)			
Taseen loppusumma			
Lainat 31.12, joissa emon takaus			0
Takaukset emolta, valtuuston päätös			0
Henkilöstön määrä			0
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Pirhalle vuokrattavia rakennuksia			8

Kangasalan Parkki Oy

Kangasalan Parkki Oy	
Perustamisvuosi	1981
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala p. 050 4522123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Timo Virolainen
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 400 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä, rakennuttaa, omistaa ja hallinnoida pysäköintitiloja ja alueita sekä harjoittaa pysäköintiliiketoimintaa omistamissaan tai sitä varten vuokraamissaan pysäköintiloissa ja alueilla. Yhtiö voi myös omistaa pysäköintipaikkojen hallintaan oikeuttavia osakkeita tai osuuksia.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

-

Talous

Kangasalan Parkki Oy	TP2024	TA2025*	TA2026*
Liikevaihto	648 317	611 000	611 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	5894	100	100
Taseen loppusumma	7 004 195	6 900 000	6 700 000
Lainat 31.12, joissa emon takaus	5 850 000	5 550 000	5 250 000
Takaukset emolta, valtuuston päätös	7 500 000	7 500 000	7 500 000
Henkilöstön määrä	0	0	0
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Autopaikkojen lukumäärä	332	332	332
Sähköautojen latauspisteet	6	6	6
Alkaneet pysäköintikerrat	139 000	135 000	135 000

Kangasalan Uimahalli Oy

Kangasalan Uimahalli Oy	
Perustamisvuosi	2007
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Reija Kolehmainen
Osoite ja puh.	Kirkkojärventie 4 36200 Kangasala, puh. 0400 515 611
Sähköposti	reija.kolehmainen@kangasalanuimahalli.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Jussi Jokilampi
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 750 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Uinti- ja hyvinvointipalvelujen tuottaminen vauvasta ikäihmisiin. Toiminnan strateginen perusta on kaupunkilaisille tarjottavien uimahallipalvelujen ja terveellä pohjalla olevan liiketoiminnan yhdistäminen. Yhtiö ei tavoittele voittoa, jotta palvelun hinnat pysyvät kohtuullisina.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

-

Talous

Kangasalan Uimahalli Oy	TP2024	TA2025	TA2026*
Liikevaihto	1 388 115	1 300 000	1 330 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	132 089	8 000	0
Taseen loppusumma	7 143 290	6 600 000	6 100 000
Lainat 31.12, joissa emon takaus	6 049 446	4 900 000	4 100 000
Takaukset emolta, valtuuston päätös	12 620 000	12 620 000	12 620 000
Henkilöstön määrä	1	1	1
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Kävijämäärä	214 521	200 000	206 000
Lämmönkulutus MWh	2 648	2 200	2 600
Sähkön kulutus MWh	1 121	1 400	1 200
Veden kulutus m3	30 637	28 000	30 000
Omavaraisuusaste %	24 %	-	29 %
Quick ratio, maksuvalmiusaste	1,1	-	1,2

Kangasalan Vesi Oy

Kangasalan Vesi Oy	
Perustamisvuosi	2024 (liiketoiminta alkanut 1.1.2025)
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Antti Kytövaara
Osoite ja p.	Kaarina Maununtyttären tie 6 36200 Kangasala p. 050 598 3253
Sähköposti	antti.kytovaara@kangasalanvesi.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Jorma Malm
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 500 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Kangasalan Vesi Oy on talousvesi- ja jätevesipalveluja toiminta-alueellaan tarjoava vesihuoltoyhtiö. Yhtiö tuottaa ja johtaa laadukasta talousvettä verkostoon liitetyille asiakkaille sekä huolehtii jäteveden johtamisesta puhdistettavaksi turvallisesti.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

Kangasalan Vesi Oy:lle ei ole asettuja erillisiä tavoitteita.

Talous

Kangasalan Vesi Oy	TP2024	TA2025*	TA2026*
Liikevaihto	0	10 300 000	11 000 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen veroja	-32 078	-100 000	0
Tilikauden voitto/tappio	-32 078	-100 000	0
Taseen loppusumma	497 941		60 500 000
Henkilöstön määrä	-	23	23
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Talousvesi laatuvaatimusten ja -suositusten mukaista Kangasalan Veden verkostossa (%)	-	100 %	100 %
Talousvesi, laskutettu määrä (m3)	-	1 620 000	1 620 000
Jätevesi, laskutettu määrä (m3)	-	1 480 000	1 480 000
Putkirikkoja / talousveden verkostopituus (kpl/100 km)	-	< 6	< 5

*) TP2024 Yhtiö on tehnyt vuoden 2024 aikana yhtiön perustamiseen liittyviä toimenpiteitä. Varsinainen liiketoiminta on siirtynyt liikelaitokselta yhtiölle 1.1.2025 alkaen.

Kangasala-talo Oy

Kangasala-talo Oy	
Perustamisvuosi	2013
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Timo Kotilainen
Osoite ja puh.	Kuohunharjuntie 6, PL 31, 36200 Kangasala, puh. 040 631 6400
Sähköposti	timo.kotilainen@kangasala-talo.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Pasi Ahtiainen
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 400 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Tuottaa kulttuuripalveluina ohjelma- ja näyttelytoimintaa sekä museotoimintaa, sekä vuokraa tapah- tuma- ja kokoustiloja	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

-

Talous

Kangasala-talo Oy	TP2024	TA2025	TA2026*
Liikevaihto	465 595	400 000	400 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-72 446	-15 000	10 000
Taseen loppusumma	627 034	540 000	600 000
Takaukset emolta	0	0	0
Henkilöstön määrä	10	10	10
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Kävijät yhteensä	61 500	50 000	55 000
Kävijät taidemuseo	9 927	11 000	10 000
Tilaisuudet salissa	111	120	110
Elokuvaesitykset	261	220	220

KOY Kangasalan Säästökeskus

KOY Kangasalan Säästökeskus	
Perustamisvuosi	1975
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja p.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, p. 050-452 2123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Harri Pitkämäki
Osakeomistus 64,60 % Osakepääoma 35 379 euroa	
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Kiinteistöyhtiön tehtävä on hallinnoida ja ylläpitää kiinteistöä siten, että osakkeenomistajat ja vuokralaiset voivat toimia hallitsemisissaan huoneistossa itse tai vuokrata hallitsemiaan tiloja.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

-

Talous

Kangasalan Säästökeskus Oy	TP2024	TA2025*	TA2026*
Liikevaihto	215 410	215 000	215 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	28	100	30
Tilikauden voitto/tappio	28	100	30
Taseen loppusumma	1 451 844	1 430 000	1 420 000
Takaukset emolta	0	0	0
Henkilöstön määrä	0	0	0
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Tilojen käyttöaste-% (yhtiön omistamat tilat)	100	100	100
Yhtiön omavaraisuusaste %	82,9	81	82
Sijoitetun pääoman tuotto-%	0,78	0,6	0,7
Nettovelkaantumisaste%	9,64	14,0	8,0
Maksuvalmius, Quick ratio	1,39	1,4	1,4

KOY Kangasalan Timantti

KOY Kangasalan Timantit

Perustamisvuosi	1986
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala puh. 050 4522 123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Petri Lätti

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 18 980,01 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita 4762/8900 määräosaa Kangasalan kaupungissa sijaitsevasta kiinteistöstä Myllypohja kiinteistötunnus 211-407-2-674 sekä omistaa ja hallita alueelle rakennettavaa rakennusta hallinnanjakosopimuksen MML/131974/73/2024 mukaisesti.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

-

Talous

KOY Kangasalan Timantti	TP2024	TA2025	TA2026*
Liikevaihto	19 582	0	1 914 250*
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)*	1360	-300	30
Tilikauden voitto/tappio*	1360	-300	30
Taseen loppusumma	21 852 520	22 000 000	29 000 000
Lainat 31.12., joissa emon takaus	19 000 000	30 000 000	30 000 000
Takaukset emolta, valtuuston päätös	39 000 000	39 000 000	39 000 000
Henkilöstön määrä	0	0	
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Käyttöaste	0	0	100**
Velkaantumisaste	565,8 %	90 %	600

*arvio helmi-joulukuu ajalta kerättävistä maksuista

**kaupunki laskettu kaikkien tilojen käyttäjäksi

KOY Taloherttua	
Perustamisvuosi	1973
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Stefan Stortz
Osoite ja puh.	c/o Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 0400 242 794
Sähköposti	stefan.stortz@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Heikki Mäkelä
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 3 246 027 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiö vastaa kaupungin vuokratulotoiminnasta eli hoitaa asuntojen markkinoinnin, vuokrauksen, rakennuttamisen ja hallinnoinnin. Taloherttuan palvelutuotannosta huolehtii pääosin Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

-

Talous

Kiinteistö Oy Taloherttua	TP2024	TA2025	TA2026*
Liikevaihto	8 250 078	8 550 000	8 500 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	102 642	20 000	25 000
Taseen loppusumma	37 925 391	40 000 000	44 000 000
Lainat 31.12, joissa emon takaus	19 150 510	18 761 701	18 360 779
Takaukset emolta, valtuuston päätös	23 007 345	23 007 345	23 007 345
Henkilöstön määrä	1	1	1
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Toiminnallinen käyttöaste- %	96,4	96,5	96
Vaihtuvuus	20,44	20	21,5
Omavaraisuusaste %	22,6	20	18,5
Velkaantumisaste %	270,8	415	425
Quick ratio, maksuvalmiusaste	0,64	1	0,8

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	
Perustamisvuosi	2012
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Joni Brander
Osoite ja puh.	Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 03 357 5229
Sähköposti	joni.brander@pirkanmaanlaatusannointi.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Juha Kääriäinen
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 40 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Isännöinti, kiinteistöjen ylläpitopalvelut (huolto, siivous, tekniset palvelut), vuokraus, kiinteistömanageraus	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

-

Talous

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	TP2024	TA2025*	TA2026*
Liikevaihto	4 107 480	4 150 000	4 428 629
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	85 146	100 000	136 598
Taseen loppusumma	898 923	830 000	850 000
Takaukset emolta	0	0	0
Henkilöstön määrä	48	47	49
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Osinko	80 256	100 000	100 000

INVESTOINTIEN LIITETIEDOT

8.5 Investointien hankeluettelo

INVESTOINTIEN HANKELUETTELO TA2026 ja TS2027-2028

Hankelaji

(P)=Peruskorjaus, (S) = sitova hanke, (U) =uudisrakennushanke

Strateginen johto	TA2026	TS2027	TS2028	Perustelut
Maa- ja vesialueet				
Maa- ja vesialueiden osto (U)	(S/U)	(S/U)	(S/U)	
Maa- ja vesialueet				
Maa- ja vesialueiden myynti (U)	(S/U)	(S/U)	(S/U)	
Osakkeet ja osuudet				
Osakkeiden osto (S)	(S)	(S)	(S)	

SIVISTYSKESKUS	TA2026	TS2027	TS2028	Perustelut
Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut				Lyhenteet: (S) sitova hanke, (P) peruskorjaus-hanke, (U) uudishanke
Muut koneet ja kalusto				
Pikkolan pienten lasten yksikkö, päivä-koti (U)	(U)			Uudiskohteen kalustaminen (yksiköiden muutok-set/siirrot)
Muut koneet ja kalusto erittelemättö-mät kohteet (P)	(P)	(P)	(P)	Kalustuksen uusimista
Vatjalan päiväkotit			(U)	Uudiskohteen kalustaminen
Opetus- ja koulutuspalvelut				
Muut koneet ja kalusto				
Muut koneet ja kalusto erittelemättö-mät kohteet (P)	(P)	(P)	(P)	Kalustuksen uusimista
Pikkolan PLY, opetus (U)	(U)			Uudiskohteen kalustaminen
Pikkolan koulu, urheilutalo ja päätalo (P)	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista
Ruutanan koulu	(U)			Uudiskohteen kalustaminen
Havisevan koulutalo (P)	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista
Huutijärven koulu (P)	(P)	(P)	(P)	Kalustuksen uusimista
Liuksialan koulu (P)	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista
Lamminrahka (P)		(P)		Kalustuksen uusimista
Pitkäljärven koulu (P)	(P)			
Vatjalan koulu (P)	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista
	TA2026	TS2027	TS2028	Perustelut
Suoraman koulu, Tursolan korttelikoulu (P)	(P)			Kalustuksen uusimista
Sariolan yhtenäiskoulu (P)	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista

Kirkkoharjun koulu (P)			(U)	Uudiskohteen kalustaminen
Lukion koneet ja kalusto				
Lukio (P)	(P)	(P)	(P)	Kalustuksen uusimista
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut				
Muut koneet ja kalusto				
Pitkäljärven koulun kuntosalilaitteiden uusiminen		(P)		Kalustuksen uusimista
Liikuntapalvelujen kalusteet (Areena)	(U)			Uudiskohteen kalustaminen
Nuorisotilojen kalusteiden uusiminen (Sahalahti, Sentteri, Veturi)	(P)			Kalustuksen uusimista
Kesäteatterin kalusteet	(P)			Kalustuksen uusimista
Kirjastoauto			(U)	Uudishanke
Kirkkoharjun koulun vapaa-ajan kalusteet			(U)	Uudiskohteen kalustaminen

Tekninen keskus	TA2026	2027	2028	Perustelut
TALONRAKENNUS				
Päiväkotihankkeet				
Vatialan päiväkotia (U)	(U)	(U)	(U)	Suunnittelu ja rakentaminen
Suoraman päiväkotia-koulu korttelin uudistaminen (P)		(P)		Tarveselvitys
Kouluhankkeet				
Lamminrahkan koulu (S)	(S)	(S)	(S)	Toisen vaiheen eli yläkoulun rakentaminen valmistuu v. 2030
Pikkolan koulu (P)			(P)	Peruskorjaus
Kirkkoharjun koulu (P)	(P)	(P)	(P)	Koulun peruskorjaus. Kirkkoharjun koulun tarvesuunnitelma esitellään päättäjille ennen kuin määrärahoja käytetään
Sariolan koulu (P)			(P)	Tarveselvitys
Liuksialan koulu (P)	(P)			Peruskorjaus
Muut rakennushankkeet				
Kesäteatteri (P)	(P)			Kahvion muutokset ja näyttämön pukutilojen laajennus sekä wc-filat
Peruskunnostusmääräraha (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Automaation saneeraukset (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Kuljetusvälineet				
Pakettiauto	(U)			Autojen uusiminen

INFRA	TA2026	TS2027	TS2028	PERUSTELUT
Maa- ja vesirakentaminen				
Pintavesihaittojen poistaminen (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Sadevesiviemäröinnin peruskorjaus ja laajentaminen (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Liikennealueet				
Lamminrahka (U/S)	(U/S)	(U/S)		Pohjoisosan asemakaava-alueen rakentaminen
Lentola, Kangasalanatie (U/S)			(U/S)	Rakentaminen
Kehä II, eteläinen (Saarenmaa) (U/S)	(U/S)	(U/S)	(U/S)	Suunnittelu 2025-2026, rakentamisen aloitus 2027
Keskusta (U/S)	(U/S)	(U/S)		Tampereentien alikulku ja torialue katuineen
Urheilutie (U)	(U)		(U)	Suunnittelu ja rakentaminen
Herttuala (U)	(U)	(U)	(U)	Alueen kunnallistekniikan suunnittelu ja rakentaminen
Kortekumpu (U)		(U)	(U)	Suunnittelu ja rakentaminen
Kehä II pohjoinen, Vatialantien jatke (U)		(U)	(U)	Suunnittelu ja rakentaminen
Korvenperän alue (U)	(U)	(U)	(U)	Suunnittelu ja rakentaminen
Lako-ojantie (U)	(U)			Suunnittelu ja rakentaminen
Mattilankuja (U)		(U)		Suunnittelu ja rakentaminen
VT 9 (S)		(S)	(S)	Kaupungin osuus tiehankkeessa
Uusi kulkuyhteys Kirkkoharjun näkötorille (P/U)	(P/U)			Suunnittelu
JK+pp-väylät				
Pyöräilyn alueellinen pääreitti: Alatie välillä Herttualantie-Sahalahdentie (kt 58) (P)			(P)	Suunnittelu
Luottamusmiehentie välillä Asemantie-Vatialantie (U)	(U)	(U)		Suunnittelu ja rakentaminen
Lentolantie välillä Mäkirinteentie-Kanistontie (U)			(U)	Suunnittelu ja rakentaminen
Mt 3403 Korvenperäntie (U/S)	(U/S)	(U/S)		Suunnittelu ja rakentaminen
Pyöräilyn seudullinen pääreitti: mt 339 Kangasalanatie (Suorama-Vatiala): Varikontie (P/U/S)	(P/U/S)			Pyöräilyn pääreitin osa ja kiinteistölle ajo Varikon-tiellä
Peruskorjaus				
Katujen peruskorjaus (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Riihitien peruskorjaus (P)	(P)			Suunnittelu ja rakentaminen
Katuvalaistuksen peruskorjaus (P)	(P)	(P)	(P)	Uusiminen, korjaukset, linjatäydennykset, määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Aakkulantie (P/U)	(P/U)	(P/U)		Kadun peruskorjaus ja jk+pp -väylän rakentaminen
Viputie (P/S)	(P/S)			Viputien peruskorjaus ja Pikkolan koulun itäpuolen piha-alueiden liikennejärjestelyt

	TA2026	TS2027	TS2028	
Muut				
Liikenneturvallisuuden parantaminen (P/U)	(P/U)	(P/U)	(P/U)	Suojatiesarekkeitä ja bussipysäkkien parantamista
Rakentamisen täydentäminen (U)	(U)	(U)	(U)	Kiireelliset talousarvion ulkopuolelta tulleet rakennushankkeet
Ruutanan seisake (U/S)	(U/S)			MAL-hanke, kustannusarvio selviää myöhemmin
Mobilialue P-alue (P)	(P)			Suunnittelu ja rakentaminen

ULKOALUEET				
Liikuntapaikat ja muut ulkoalueet				
Kenttien, liik.reittien ja muiden ulkoalueiden perusparant. (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Lähiliikuntapaikat (U)	(U)	(U)	(U)	2027 Huutijärven koulun lähiliikuntapaikka
Uima- ja venerannat (P)	(P)	(P)	(P)	Uima- ja venerantojen peruskunnostuksia (myös suunnittelu), v. 2026 Vesaniemi
Puistot ja muut yleiset alueet				
Vanhojen alueiden ja liikennealueiden perusparantaminen (P)	(P)	(P)	(P)	Vihertöitä vanhoilla kaava- ja liikennealueilla (kohteet vuosiohjelmassa)
Leikkikentät, koulujen ja päiväkotien pihat (P)	(P)	(P)	(P)	Leikkikenttien, koulujen ja päiväkotien pihojen leikkialueiden peruskorj. sekä kalusteiden uusiminen
Ilkon alueen leikkikenttä (U)		(U)		Suunnittelu ja rakentaminen
Lemetyn uuden kaava-alueen leikkikenttä (U)			(U)	Suunnittelu ja rakentaminen
Pikon betonin alue/Valimontie (U)	(U)			Alueen viheralueet: vaihe 1
Kuljetusvälineet				
Ulkoalueiden auto	(U)	(U)	(U)	Autojen uusiminen
Kuljetusvälineet yhteensä	(U)	(U)	(U)	
Muut koneet ja kalusto				
Ulkoalueiden koneet ja kalusto	(U)	(U)	(U)	Koneiden uusiminen
Muut koneet ja kalusto yhteensä	(U)	(U)	(U)	
Timantti				
Timantin kalustus (sisältää ict- ja av-varustelun) (U)	(U)			
ATERIA- JA SIIVOUSPALVELUT				
Uusien kohteiden keittiölaitteet (U)	(U)	(U)	(U)	